

VISOKI UPRAVNI SUD
REPUBLIKE HRVATSKE

PRAVNI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

HRVATSKA
JAVNOBILJEŽNIČKA KOMORA

31. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE PRAVNIKA “PETAR SIMONETTI” (VLASNIŠTVO – OBVEZE – POSTUPAK)

KNJIGA SAŽETAKA 2025.

Poreč, 9. – 11. travnja 2025.

**31. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE PRAVNIKA „PETAR SIMONETTI“
(VLASNIŠTVO – OBVEZE – POSTUPAK)**

KNJIGA SAŽETAKA

Izdavač:

Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Za izdavača:

Prof. dr. sc. Dario Đerđa, dekan, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Urednik:

Izv. prof. dr. sc. Ines Matić Matešković, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Lektura:

Naslovna doc. dr. sc. Dejana Golenko, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Ivana Edmonds, v. pred., univ. spec. educ. philol. angl. et univ. spec. paed., Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

ISBN:

978-953-8034-62-6 (tiskano)

978-953-8034-63-3 (e-izdanje)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice Rijeka pod brojem 150823089.

Konferencija je organizirana u suradnji s Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske i Hrvatskom javnobilježničkom komorom.

Rijeka, 2025.

SADRŽAJ

SEKCIJA - STVARNO PRAVO

Tatjana Josipović, Hano Ernst	
NOVO UREĐENJE UPRAVLJANJA I ODRŽAVANJA ZGRADA	10
Damir Kontrec	
NOVELA ZAKONA O ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA IZ 2024. GODINE	12
Meliha Powlakić	
PROIZVODNJA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA – ŠTO MOGU BITI ZADACI PRIVATNOG PRAVA U CILJU EFIKASNOSTI IZGRADNJE POSTROJENJA, ALI I ZAŠTITE OKOLIŠA.	14
Gabrijela Mihelčić, Tajana Polić	
JESU LI POSTUPOVNA JAMSTVA DOBILA NOVO RUHO U OVRSI NA NEKRETNINI?.	16
Vlado Skorup	
JAVNI INTERES NA POMORSKOM DOBRU – POGLED KROZ PRAKSU EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA	18
Zinka Bulka, Josip Dešić	
DOSJELOST U KONTEKSTU POJEDINAČNOG ISPRAVNOG POSTUPKA – ODJECI JEDNE REVIZIJSKE ODLUKE VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE	20

SEKCIJA - OBVEZNO PRAVO

Zvonimir Slakoper	
IZRAVNA I NEIZRAVNA ŠTETA – STANJE I OTVORENA PITANJA	24
Jadranko Jug	
PRAVO VLASNIKA STANA NA NAKNADU ŠTETE U VISINI RAZLIKE IZMEĐU ZAŠTIĆENE I TRŽIŠNE NAJAMNINE.	26
Saša Nikšić	
UTJECAJ PRAVA EUROPSKE UNIJE NA RAZVOJ ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU KOD POJEDINIH VRSTA DIGITALNIH USLUGA U HRVATSKOM PRAVU	28
Maja Bukovac Puvača, Armando Demark	
RECENTNA PRAKSA SUDA EUROPSKE UNIJE O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU ZBOG POVREDE PRAVA NA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	30
Marko Bevanda, Maja Čolaković	
OGLAŠAVANJE PUTEM VIRTUALNIH INFLUENCERA I ZAŠTITA POTROŠAČA.	32
Ivan Tot	
OPERATIVNI LEASING U SVJETLU RECENTNE SUDSKE PRAKSE SUDA EUROPSKE UNIJE	34

SEKCIJA - PRAVO DRUŠTAVA I FINANCIJSKO PRAVO

Edita Čulinović-Herc, Mihaela Braut Filipović, Sara Madžarov Matijević PRIJENOS POSLOVNOG UDJELA U DRUŠTVU S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU U UVJETIMA SMJENE GENERACIJA.38
Dionis Jurić ZAŠTITA VJEROVNIKA I RADNIKA U PREKOGRANIČNIM STATUSNIM PROMJENAMA DRUŠTAVA KAPITALA.40
Antonija Zubović NOVI PRISTUP UREĐENJU DIONICA S VIŠESTRUKIM PRAVOM GLASA.42
Nataša Žunić Kovačević, Ana Dujmović DOKAZNA SNAGA KNJIGOVODSTVENE DOKUMENTACIJE U POREZNIM PREDMETIMA.44
Vlaho Bassegli Gozze, Hrvoje Miladin NAČELO ZABRANE ZLOUPORABE PRAVA U POREZNIM STVARIMA KROZ PRAKSU SUDA EUROPSKE UNIJE46

SEKCIJA - UPRAVNO PRAVO

Dario Đerđa, Klara Babić PRAVA STRANAKA U PROVEDBI INSPEKCIJSKOG NADZORA.50
Snježana Horvat-Paliska UTVRĐIVANJE ČINJENICA U UPRAVNOM SPORU52
Antun Žagar ISKUSTVA U PRIMJENI NOVOG ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA54
Marko Šikić, Lana Ofak OBVEZNOST SUDSKIH ODLUKA I IZVRŠENJE PREMA NOVOM ZAKONU O UPRAVNIM SPOROVIMA IZ 2024. GODINE56
Helena Olivari USTAVNOSUDSKA ZAŠTITA PRAVA NA PRISTUP SUDU U JAVNOJ SLUŽBI.58
Franka Viljac Herceg, Zvonimir Mataga POVREDE PRAVA ZAJAMČENIH EUROPSKOM KONVENCIJOM ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA UTVRĐENE U PODRUČJU UPRAVNOG PRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ – IZABRANE PRESUDE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA60

SEKCIJA - GRAĐANSKO POSTUPOVNO PRAVO

Mihajlo Dika RJEŠAVANJE ODNOSA („SUKOBA“) IZVANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA PREMA NOVOM ZAKONU O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU64
Mato Arlović USTAVNOPRAVNI OKVIR OGRANIČENJA PRAVA VLASNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ66
Iva Buljan, Eduard Kunštek O „PREDSTAVLJANJU“ U PARNICI – ODABRANE TEME.68
Jasnica Garašić PRETPOSTAVKE ZA OTVARANJE PARTIKULARNOG INSOLVENCIJSKOG POSTUPKA PREMA EUROPSKOJ UREDBI O INSOLVENCIJSKIM POSTUPCIMA70
Vesna Rijavec, Tomaž Keresteš POJAM SUDA U EUROPSKOM GRAĐANSKOM PROCESNOM PRAVU.72
Jozo Čizmić ODGOVOR NA TUŽBU U PARNIČNOM POSTUPKU74
Marinko Učur NOVI PROPISI O ZAŠTITI RADNIKA OD RIZIKA ZBOG IZLOŽENOSTI AZBESTU . .	.76
Aleksandra Maganić ODNOS USTAVNOG SUDA RH I SUDA EUROPSKE UNIJE.78
Hrvoje Sikirić NADLEŽNOST U STVARIMA IZVANUGOVORNE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI PUTEM INTERNETA – PREGLED PRAKSE SUDA EUROPSKE UNIJE80
Mijo Galiot, Vanesa Brizić Bahun ODGOVORNOST MEDIJA ZA AUTORIZIRANE INFORMACIJE: GRANICE I IZAZOVI.82
Martina Tičić NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE PRIVREMENIH MJERA U PREKOGRA NIČNIM PREDMETIMA – ANALIZA PRAKSE HRVATSKIH SUDOVA.84

PROGRAM KONFERENCIJE

SRIJEDA, 9. travnja 2025.

OTVARANJE SAVJETOVANJA (od 9.30 do 10.00 sati)

Prof. dr. sc. Dario Đerđa, dekan Fakulteta, Pravni fakultet u Rijeci

Nada Kemec, potpredsjednica Komore, Hrvatska javnobilježnička komora

Mr. sc. Inga Vezmar Barlek, predsjednica Suda, Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Dr. sc. Miroslav Šeparović, predsjednik Suda, Ustavni sud Republike Hrvatske

STVARNO PRAVO (od 10.00 do 12.00 sati)

Prof. dr. sc. Tatjana Josipović, **prof. dr. sc. Hano Ernst**, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Novo uređenje upravljanja i održavanja zgrada*

Damir Kontrec, predsjednik Građanskog odjela, Vrhovni sud Republike Hrvatske

» *Novela Zakona o zemljišnim knjigama iz 2024. godine*

Prof. dr. sc. Meliha Powlakić, Pravni fakultet u Sarajevu

» *Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora – što mogu biti zadaci privatnog prava u cilju efikasnosti izgradnje postrojenja, ali i zaštite okoliša*

Prof. dr. sc. Gabrijela Mihelčić, Pravni fakultet u Rijeci

Tajana Polić, predsjednica Građanskog odjela, Županijski sud u Rijeci

» *Jesu li postupovna jamstva dobila novo ruho u ovrsi na nekretnini?*

Dr. sc. Vlado Skorup, predsjednik Suda, Županijski sud u Rijeci

» *Javni interes na pomorskom dobru – pogled kroz praksu Europskog suda za ljudska prava*

Zinka Bulka, sutkinja, Županijski sud u Velikoj Gorici

Dr. sc. Josip Dešić, viši asistent, Pravni fakultet u Rijeci

» *Dosjelost u kontekstu pojedinačnog ispravnog postupka – odjeci jedne revizijske odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske*

Okrugli stol (od 12.00 do 13.00 sati)

Odabrana pitanja iz sudske prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske

Dr. sc. Mato Arlović, sudac, Ustavni sud Republike Hrvatske

OBVEZNO PRAVO (od 16.00 do 18.00 sati)

Prof. dr. sc. Zvonimir Slakoper, Pravni fakultet u Rijeci

» *Izravna i neizravna šteta – stanje i otvorena pitanja*

Dr. sc. Jadranko Jug, sudac, Vrhovni sud Republike Hrvatske

» *Pravo vlasnika stana na naknadu štete u visini razlike između zaštićene i tržišne najamnine*

Prof. dr. sc. Saša Nikšić, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Utjecaj prava EU-a na razvoj odgovornosti za štetu kod pojedinih vrsta digitalnih usluga u hrvatskom pravu*

Prof. dr. sc. Maja Bukovac Puvača, doc. dr. sc. Armando Demark, Pravni fakultet u Rijeci

» *Recentna praksa Suda Europske unije o odgovornosti za štetu zbog povrede prava na zaštitu osobnih podataka*

Prof. dr. sc. Marko Bevanda, Pravni fakultet u Mostaru

Prof. dr. sc. Maja Čolaković, Univerzitet Džemal Bijedić u Mostaru, Pravni fakultet

» *Oglašavanje putem virtualnih influencera i zaštita potrošača*

Izv. prof. dr. sc. Ivan Tot, Ekonomski fakultet u Zagrebu

» *Operativni leasing u svjetlu recentne sudske prakse Suda Europske unije*

Okrugli stol (od 18.00 do 19.00 sati)

Recentna sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Damir Kontrec, predsjednik Građanskog odjela

Dr. sc. Jadranko Jug, sudac

Vrhovni sud Republike Hrvatske

Zajednička večera u 21.00 sat

Restoran Hotela Diamant

ČETVRTAK, 10. travnja 2025.

PRAVO DRUŠTAVA I FINACIJSKO PRAVO (od 9.00 do 10.30 sati)

Prof. dr. sc. Edita Čulinović-Herc, izv. prof. dr. sc. Mihaela Braut Filipović, Pravni fakultet u Rijeci

Dr. sc. Sara Madžarov Matijević, Javnobilježnički ured Marin Belavić - Rijeka

» *Prijenos poslovnog udjela u društvu s ograničenom odgovornošću u uvjetima smjene generacija*

Prof. dr. sc. Dionis Jurić, Pravni fakultet u Rijeci

» *Zaštita vjerovnika i radnika u prekograničnim statusnim promjenama društava kapitala*

Izv. prof. dr. sc. Antonija Zubović, Pravni fakultet u Rijeci

» *Novi pristup uređenju dionica s višestrukim pravom glasa*

Prof. dr. sc. Nataša Žunić Kovačević, Pravni fakultet u Rijeci

Izv. prof. dr. sc. Ana Dujmović, Pravni fakultet u Mostaru

» *Dokazna snaga knjigovodstvene dokumentacije u poreznim predmetima*

Vlaho Bassegli Gozze, sudac, Hrvoje Miladin, sudac, Upravni sud u Zagrebu

» *Načelo zabrane zlouporabe prava u poreznim stvarima kroz praksu Suda Europske unije*

Pauza uz osvježenje (od 10.30 do 10.45 sati)

UPRAVNO PRAVO (od 10.45 do 12.15 sati)

Prof. dr. sc. Dario Đerđa, Klara Babić, asistentica, Pravni fakultet u Rijeci

» *Prava stranaka u provedbi inspekcijskog nadzora*

Snježana Horvat-Paliska, sutkinja, Visoki upravni sud Republike Hrvatske

» *Utvrdjivanje činjenica u upravnom sporu*

Antun Žagar, predsjednik Suda, Upravni sud u Rijeci

» *Iskustva u primjeni novog Zakona o upravnim sporovima*

Prof. dr. sc. Marko Šikić, prof. dr. sc. Lana Ofak, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Obveznost sudskih odluka i izvršenje prema novom Zakonu o upravnim sporovima iz 2024.*

Helena Olivari, viša ustavnosudska savjetnica - mentorica, Ustavni sud Republike Hrvatske

» *Ustavnosudska zaštita prava na pristup sudu u javnoj službi*

Franka Viljac Herceg, sudska savjetnica

Mr. sc. Zvonimir Mataga, sudski savjetnik

Europski sud za ljudska prava

» *Povrede prava zajamčenih Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda utvrđene u području upravnog prava u Republici Hrvatskoj – izabrane presude Europskog suda za ljudska prava*

Okrugli stol (od 12.15 do 13.15 sati)

Aktualna pitanja upravnog prava

Mr. sc. Inga Vezmar Barlek, predsjednica Suda

Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Ante Galić, sudac

Ustavni sud Republike Hrvatske

Okrugli stol (od 16.00 do 17.00 sati)

Sudski registar budućnosti s posebnim osvrtom na ulogu javnih bilježnika

Vjenceslav Arambašić, javni bilježnik

Hrvatska javnobilježnička komora

Zajednička večera u 21.00 sat

Restoran Hotela Diamant

PETAK, 11. travnja 2025.

GRAĐANSKO POSTUPOVNO PRAVO (od 9.00 do 11.30 sati)

Prof. dr. sc. Mihajlo Dika, profesor emeritus, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Rješavanje odnosa („sukoba“) izvanparničnog i parničnog postupka prema novom Zakonu o izvanparničnom postupku*

Dr. sc. Mato Arlović, sudac, Ustavni sud Republike Hrvatske

» *Ustavnopравни okvir ograničenja prava vlasništva u Republici Hrvatskoj*

Iva Buljan, sutkinja, Trgovački sud u Zagrebu

Prof. dr. sc. Eduard Kunštek, Pravni fakultet u Rijeci

» *O „predstavljanju“ u parnici – odabrane teme*

Prof. dr. sc. Jasnica Garašić, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Pretpostavke za otvaranje partikularnog insolventijskog postupka prema Europskoj uredbi o insolventijskim postupcima*

Prof. dr. sc. Vesna Rijavec, prof. dr. sc. Tomaž Keresteš, Pravni fakultet u Mariboru

» *Pojam suda u europskom građanskom procesnom pravu*

Prof. dr. sc. Jozo Čizmić, profesor u mirovini, Pravni fakultet u Splitu

» *Odgovor na tužbu u parničnom postupku*

Prof. dr. sc. Marinko Učur, profesor u mirovini, Pravni fakultet u Rijeci

» *Novi propisi o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti azbestu*

Prof. dr. sc. Aleksandra Maganić, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Odnos Ustavnog suda RH i Suda Europske unije*

Prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, Pravni fakultet u Zagrebu

» *Nadležnost u stvarima izvanugovorne odgovornosti za štetu zbog povrede prava osobnosti putem interneta – pregled prakse Suda Europske unije*

Naslovni doc. dr. sc. Mijo Galiot, sudac, Općinski sud u Splitu

Vanesa Brizić Bahun, sutkinja, Općinski građanski sud u Zagrebu

» *Odgovornost medija za autorizirane informacije – granice i izazovi*

Martina Tičić, asistentica, Pravni fakultet u Rijeci

» *Nadležnost za donošenje privremenih mjera u prekograničnim predmetima – analiza prakse hrvatskih sudova*

Okrugli stol (od 12.00 do 13.00 sati)

Zaštita kolektivnih interesa i prava

Prof. dr. sc. Eduard Kunštek, Pravni fakultet u Rijeci

Zaključenje savjetovanja u 13.00 sati

SEKCIJA
STVARNO PRAVO

Dr. sc. Tatjana Josipović, redovita profesorica u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

Dr. sc. Hano Ernst, redoviti profesor, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

NOVO UREĐENJE UPRAVLJANJA I ODRŽAVANJA ZGRADA

Sažetak

Početkom ove godine na snagu je stupio novi Zakon o upravljanju i održavanju zgrada koji je u bitnome izmijenio suvlasničke odnose višestambenih zgrada, stambeno-poslovnih zgrada, poslovnih zgrada i blokovskih garaža. Zakon je uveo značajne novine, prvenstveno osnivanjem novih pravnih osoba – zajednica suvlasnika koje kao takve sudjeluju u pravnom prometu. Odnosi među suvlasnicima su detaljnije uređeni kroz posebna pravila o odlučivanju na sastanku suvlasnika, vijeću suvlasnika, kao i o predstavniku suvlasnika. Novine postoje i u uređenju pravnog položaja upravitelja u odnosu prema suvlasnicima i prema trećima, a posebno prinudnog upravitelja, koji se imenuje po službenoj dužnosti. Detaljno je uređeno područje održavanja zgrada koje je dosada bilo uređeno podzakonskim aktom. Posebna pozornost posvećena je problematici koja se tiče odnosa između postojećih odredbi Zakona o vlasništvu koje se paralelno primjenjuju, i novog zakona. Posebno zanimljiva pitanja tiču se novog, restriktivnijeg pristup povredama kućnog reda i strožoj disciplini suvlasnika koji krše njegove odredbe. Konačno, poseban interes posvećen je možda najaktualnijem pitanju privatnopravnog uređenja iznajmljivanja stanova za kratkoročni najam, za najam više osoba, kao i korištenju za druge gospodarske djelatnosti

Ključne riječi: etažno vlasništvo; upravitelj zgrade; održavanje zgrade; kratkoročni najam.

Tatjana Josipović, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law
Hano Ernst, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

NOVELTIES IN BUILDING MANAGEMENT AND MAINTENANCE LEGISLATION

Summary

At the beginning of this year, a new Law on the Management and Maintenance of Buildings came into force, significantly altering co-ownership relations in multi-unit buildings, mixed use buildings, commercial buildings, and block garages. The law introduced major novelties, primarily by establishing new legal entities—co-owners' associations—which as such now participate in legal transactions. The relationships among co-owners have been covered in more detail through special rules on decision-making at co-owners' meetings, the co-owners' council, and the co-owners' representative. There are also novelties in regulating the legal status of building managers with respect to co-owners and third parties, particularly regarding involuntarily appointed managers, appointed *ex officio*. The field of building maintenance, previously regulated by a decree, is now comprehensively covered by statute. Special attention is given to issues concerning the relationship between the existing provisions of the Property Act, which continue to apply in parallel, and the new Act. Particularly interesting are issues relating to a new, more restrictive approach to violations of house rules and stricter discipline for co-owners who breach them. Finally, special interest has been paid to perhaps the most popular topic of private law regulation of short-term apartment rentals, rentals to groups, and the use of apartments for business activities.

Keywords: condominium; building manager; building maintenance; short term rentals.

Damir Kontrec, predsjednik Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske

NOVELA ZAKONA O ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA IZ 2024. GODINE

Sažetak

Zakon o zemljišnim knjigama iz 2019. godine doživio je novu, drugu po redu, izmjenu i dopunu (prva je bila 2022. godine). Kako Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama ima 53 članka, može se reći da je riječ o većoj izmjeni, budući da se mijenja ili dopunjuje otprilike petina zakonskih odredbi.

Prvi razlog izmjene Zakona o zemljišnim knjigama iz 2024. godine daljnja je informatizacija i digitalizacija zemljišnih knjiga, ponajprije u smislu uspostave Središnje pismohrane zemljišnih knjiga, sa sjedištem u Gospiću. Planira se da se tamo pohrane sve ručno vođene zemljišne knjige i zbirke isprava koje su prenesene u digitalni oblik.

Detaljnije je uređeno pitanje tko ima pravo na pristup i pretraživanje podataka po nazivu (imenu) vlasnika, odnosno nositelja drugih stvarnih prava, odnosno po osobnom identifikacijskom broju.

Dio izmjena odnosi se na posebne zemljišnoknjižne postupke, postupke osnivanja, obnove i dopune zemljišnih knjiga, odnosno na pojedinačni ispravni postupak, kako bi bio jednostavniji i brži za stranke. Dio se izmjena odnosi i na usklađivanje odredaba Zakona o zemljišnim knjigama sa Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnine.

Nažalost, česte izmjene zakona nepovoljno utječe na sudsku praksu i njezinu stabilnost, ali to je problem zakonodavstva u Republici Hrvatskoj već duže vrijeme.

Ključne riječi: informatizacija; digitalizacija; zemljišne knjige; središnja pismohrana; Zakon o zemljišnim knjigama.

Damir Kontrec, President of Civil Law Department of Supreme Court of the Republic of Croatia

AMENDMENT TO THE LAND REGISTRY ACT OF 2024

Summary

The Land Registry Act of 2019 has undergone a second new amendment (the first was in 2022). With 53 articles, the Act on Amendments to the Land Registry Act, is a significant amendment to the law, as about a fifth of the legal provisions are being amended or supplemented.

One of the main reasons for the amendment to the Land Registry Act of 2024 is the further computerization and digitalization of land registries, especially the establishment of the Central Land Registry Archive in Gospić. The plan is to store all manually kept land registries and collections of documents that have been transferred to digital form there.

The issue of who has the right to access and search data by the name of the owner, holder of other real rights, or by personal identification number, is regulated in more detail.

Some of the amendments focus on special land registry procedures, procedures for establishing, renewing and amending land registers, as well as individual correction procedures, all aimed at simplifying and speeding up the process for all parties involved. Some amendments aim to align the provisions of the Land Registry Act with the Act on State Survey and Real Estate Cadastre.

Unfortunately, frequent amendments to the law have had an adverse impact on judicial practice and its stability, which has been a longstanding issue in legislation in the Republic of Croatia.

Keywords: informatization; digitalization; land registers; central archive; and the Land Register Act.

Dr. sc. Meliha Powlakić, redovita profesorica, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet

PROIZVODNJA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA – ŠTO MOGU BITI ZADACI PRIVATNOG PRAVA U CILJU EFIKASNOSTI IZGRADNJE POSTROJENJA, ALI I ZAŠTITE OKOLIŠA

Sažetak

Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora glavna je okosnica energetske tranzicije, ali ima Janusovo odličje, budući da može negativno utjecati na okoliš, stoga je neophodno uspostaviti balans između ova dva suprotna utjecaja na okoliš. Energetsko i okolišno pravo imaju ponajprije javno-pravni karakter, ali se otvara i niz privatno-pravnih pitanja. Cilj je ovoga priloga istražiti mogućnosti i ograničenja određenih instituta privatnog prava da doprinesu efikasnijoj izgradnji postrojenja za proizvodnju obnovljivih izvora energije, ali istovremeno i efikasnijoj zaštiti okoliša.

Dva klasična instituta stvarnog prava, pravo građenja i stvarne služnosti, mogu imati značajnu ulogu u olakšanju izgradnje uređaja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, jer su pogodni za razdvajanje pravnog statusa zemljišta i uređaja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. U okviru reforme stvarnog prava, i u Hrvatskoj i u BiH, jedan je od najvažnijih poteza reforme bio uvođenje načela pravnoga jedinstva nekretnine, koji se u kontekstu izgradnje obnovljivih izvora energije pokazao kao značajna prepreka. Naime, kupovina zemljišta da bi se podigle vjetroturbine ili postavili solarni paneli, nije nužno najpovoljnija financijska opcija. U radu se primjenom usporednopravne metode istražuju rješenja različitih pravnih poredaka kako bi se odgovorilo na pitanje jesu li dva navedena instituta u Hrvatskoj i BiH podobna da olakšaju izgradnju uređaja za proizvodnju obnovljivih izvora energije.

Kada je u pitanju zaštita okoliša privatno-pravnim sredstvima fokus je na pravilima odštetnog prava, gdje se potvrdno odgovara na pitanje jesu li nam potrebna posebna pravila odštetnog prava za štete u okolišu, te na kolektivnim mehanizmima zaštite, koji bi osim zahtjeva na propuštanje trebali omogućiti i zahtjeve za naknadom štete prouzročene okolišu.

Ključne riječi: obnovljivi izvori energije; pravo građenja; stvarne služnosti; kolektivne tužbe za propuštanje i naknadu štete.

Meliha Powlakić, Ph.D., Full Professor, University of Sarajevo, Faculty of Law

PRODUCTION OF ENERGY FROM RENEWABLE SOURCES - WHAT ROLE CAN PRIVATE LAW PLAY IN FACILITATING THE CONSTRUCTION OF PRODUCTION FACILITIES AND ENVIRONMENTAL PROTECTION?

Summary

The production of renewable energy is the backbone of the energy transition, but it also has a Janus-faced duality as it can impact the environment negatively. Striking a balance between these two opposing influences on the environment is essential. While energy and environmental law primarily fall under public law, there are also private law considerations to be made. The aim of this paper is to explore the possibilities and limitations of certain private law institutions for more efficient construction of renewable energy facilities while enhancing environmental protection.

Two classic property law institutions, the right of construction and easement, can play an important role in facilitating the construction of renewable energy facilities, as they are suitable for separating the legal status of land and renewable energy facilities by legally separating land ownership from the energy facilities themselves. As part of the reform of property law in both Croatia and Bosnia and Herzegovina, one of the most important reform steps was the introduction of the principle of legal unity of real estate. However, in the context of renewable energy construction it proved to be a significant obstacle. Buying land to build wind turbines or install solar panels is not necessarily the most affordable financial option. This paper uses the comparative law method to examine the solutions offered by different legal systems in order to answer the question of whether the two aforementioned institutions in Croatia and Bosnia and Herzegovina are suitable for facilitating the construction of facilities for the production of renewable energy.

Regarding private environmental protection, the focus is on the rules of tort law. The question of whether we need special rules of compensation law for environmental damage is answered in the affirmative. Collective protection mechanisms, should also allow claims for compensation for environmental damage in addition to claims for omission.

Keywords: renewable energy sources; right to construction; easement; collective redress for injunctive relief and compensation of damages.

Dr. sc. Gabrijela Mihelčić, redovita profesorica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet
Tajana Polić, mag. iur., predsjednica Građanskog odjela, Županijski sud u Rijeci

JESU LI POSTUPOVNA JAMSTVA DOBILA NOVO RUHO U OVRSI NA NEKRETNINI?

Sažetak

U radu je analizirana uloga postupovnih jamstva u jednom posebnom postupku, ovrsi na nekretnini. Inspiraciju je dao predmet Europskog suda za ljudska prava *Nina Dimitrova protiv Bugarske* u kojem je bilo povrijeđeno podnositeljčino pravo iz čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Uz pravo na mirno uživanje imovine, još jedno pravo i njegova zaštita pojavljuju se u ovim postupcima, a riječ je o pravu na poštovanje doma. Kod oba se prava zahtijeva da su podnositeljima osigurana postupovna jamstva. S tim što, kada se radi o postupcima koji se vode između privatnopravnih subjekata, polje slobodne procjene države je nešto šire, ali ne isključuje pozitivnu obvezu da ih odgovarajuće zaštititi. Dosadašnja sudska praksa, koja se ticala prisilnog namirenja stvarnopravno osiguranih tražbina i zaštite konvencijskih prava, pokazivala je da su ključna obilježja dobrovoljnost osiguranja koja uključuje i pristanak na prodaju nekretnine (doma). Uz primjedbe podnositeljima u pogledu „neprigovaranja“ valjanosti pravnog osnova osiguranja te, uključujući u analizu zaštitu pruženu od strane Suda Europske unije u zaštiti potrošača, Europski sud za ljudska prava daje smjernice za buduće zaštite konvencijskih prava.

Ključne riječi: pravo na mirno uživanje imovine; pravo na poštovanje doma; postupovna jamstva; hipoteke.

Gabrijela Mihelčić, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law
Tajana Polić, Mag. iur., President of Civil Department, County Court in Rijeka

HAS A NEW PERSPECTIVE BEEN GIVEN TO PROCEDURAL SAFEGUARDS IN SECURITY RIGHTS ENFORCEMENT?

Summary

This paper discusses the role of procedural safeguards in the context of security rights enforcement. The inspiration for this discussion comes from the European Court of Human Rights case *Nina Dimitrova v. Bulgaria*, in which the applicant's rights under Article 1 of Protocol No. 1 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms were violated. In addition to the right to peaceful enjoyment of possessions, the right to respect for one's home also plays a significant role in these proceedings. Both of these rights require that procedural safeguards be guaranteed to the applicants. However, in cases involving disputes between private entities, the state's margin of appreciation is wider, although it does not negate the obligation to provide adequate protection. Case-law concerning the forced enforcement of claims secured by real property and the protection of Convention rights has highlighted the importance of voluntary insurance, which encompasses a consent to the sale of the property (home). Addressing objections raised by applicants regarding the "lack of contestation" of the validity of the insurance legal basis, and incorporating the protection provided by the Court of Justice of the European Union in consumer protection, the European Court of Human Rights offers guidelines for the future protection of Convention rights.

Keywords: the right to peaceful enjoyment of possessions; the right to respect for home; procedural safeguards; mortgages.

Dr. sc. Vlado Skorup, predsjednik Županijskog suda u Rijeci

JAVNI INTERES NA POMORSKOM DOBRU – POGLED KROZ PRAKSU EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Sažetak

Vlasništvo kao temeljno stvarno pravo, s pozicije Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, ne može „prijeći granicu“ pomorskog dobra niti na njemu postići onakav učinak kakav se od toga pravnog instituta očekuje prema njegovoj pravnoj prirodi. Zbog toga je stvarnopravna regulacija pomorskog dobra vrlo složena pravna materija, s mnogo otvorenih pitanja i ozbiljnih problema. Ova problematika posebno dolazi do izražaja kada je riječ o odnosu javnog interesa i interesa zaštite prava vlasnika.

Europski sud za ljudska prava (ESLJP) u Strasbourgu utemeljen je radi tumačenja i provedbe Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Analiza njegovih odluka upućuje na smjer u kojem treba razmišljati kada želimo definirati svoje pravno stajalište o toj pravnoj problematici. Kada je riječ o mogućoj povredi konvencijskih prava na uživanja prava vlasništva iz Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda kod pomorskog dobra, javni interes treba imati prednost nad privatnim kada on teži zaštiti prava vlasništva. To je stajalište koje treba ozbiljno razmotriti i kojemu se treba prikloniti.

Ključne riječi: pomorsko dobro; povrede konvencijskih prava na uživanje vlasništva; javni interes.

Vlado Skorup, Ph.D., President of County Court in Rijeka

PUBLIC INTEREST IN MARITIME DOMAIN - A VIEW THROUGH THE PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Summary

Ownership as a fundamental right in rem, as viewed in the Law on Maritime Domain and Sea Ports, cannot exceed the boundaries of the maritime domain or achieve the expected effect expected of that legal institution according to its legal nature. Therefore, the regulation of rights in rem of the maritime domain presents a complex legal matter, with numerous open questions and significant problems. This issue is particularly evident in the relationship between the public interest and the interest of protecting the rights of the owner.

The European Court of Human Rights (ECHR) in Strasbourg was established to interpret and enforce the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. An analysis of its decisions indicates the direction in which we should think when defining our legal stance on that legal issue. In cases of possible violations of convention rights to the enjoyment of property rights from the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in the case of maritime domain, the public interest should take priority over private interest when it comes to protecting property rights. This perspective should be carefully considered and adhered to.

Keywords: maritime domain; violations of convention rights to the enjoyment of ownership; public interest.

Zinka Bulka, dipl. iur., sutkinja Županijskog suda u Velikoj Gorici
Dr. sc. socio. Josip Dešić, viši asistent, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

DOSJELOST U KONTEKSTU POJEDINAČNOG ISPRAVNOG POSTUPKA – ODJECI JEDNE REVIZIJSKE ODLUKE VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE

Sažetak

U radu se razmatra institut dosjelosti u kontekstu pojedinačnog ispravnog postupka. Naime, pojedinačni ispravni postupak često je jednostranački postupak (dostava protivnoj strani nije osobna već obična), gdje kontradiktornost može biti znatno reducirana ili isključena, činjenice se utvrđuju sa stupnjem vjerojatnosti, a pravo na pravne lijekove je ograničeno. Kako se pojedinačni ispravni postupak sastoji od dvije etape, u radu se razmatra može li dosjelost sama po sebi biti opravdan razlog za otvaranje pojedinačnog ispravnog postupka (bez dostave adekvatne isprave na temelju koje se na razini vjerojatnosti može utvrditi podnositeljevo knjižno pravo), te se isto tako razmatra može li se dosjelost, i ako može kojim dokazima, utvrđivati u drugoj etapi postupka. Uz navedeno razmatra se i odnos između pojedinačnog ispravnog postupka i parničnog postupka radi utvrđenja prava vlasništva. Pri svemu se uzima u obzir to da u pojedinačnom ispravnom postupku, kao izvanparničnom (nespornom) postupku dolaze do izražaja oficijelne i inkvizitorne ovlasti suda.

Ključne riječi: pojedinačni ispravni postupak; dosjelost; izvanparnični postupak; zemljišne knjige.

Zinka Bulka, dipl. iur., Judge of County Court in Velika Gorica
Josip Dešić, Ph.D., Senior Assistant, University of Rijeka, Faculty of Law

USUCAPION IN THE CONTEXT OF AN INDIVIDUAL CORRECTION PROCEDURE – ECHOES OF A REVIEW DECISION BY THE SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF CROATIA

Summary

The paper examines whether usucapion can be a legitimate ground for initiating an individual correction procedure. Specifically, an individual correction procedure is often a one-sided process (notification to the opposing party is not personal but ordinary), lacks an adversarial nature or has a significantly reduced adversarial nature, and relies on establishing facts based on a probability standard. Since the individual correction procedure consists of two stages, the paper discusses whether usucapion alone can be a sufficient reason for opening an individual correction procedure (without submitting an adequate deed to establish the applicant's registered right on a probability basis). It also explores whether, and if so, by what evidence usucapion can be determined in the second part of the process. Additionally, it examines the relationship between the individual correction procedure and civil litigation for determining ownership rights. Throughout, consideration is given to the fact that, as a non-contentious process, the individual correction procedure allows the court inquisitorial powers.

Keywords: individual correction procedure; usucapion; non-contentious proceedings; land registers.

SEKCIJA
OBVEZNO PRAVO

Dr. sc. Zvonimir Slakoper, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci,
Pravni fakultet

IZRAVNA I NEIZRAVNA ŠTETA – STANJE I OTVORENA PITANJA

Sažetak

Nisu rijetki slučajevi u kojima štetna radnja poduzeta na stvari koja pripada jednoj osobi dovede do nastanka štete na stvari koja pripada drugoj osobi. Tako primjerice, automobil u pogonu udari trajno zaustavljeni automobil izvan pogona koji udari u stvar treće osobe. Šteta na stvari treće osobe u pravilu se naziva indirektna šteta, a njegov imatelj indirektno oštećeni.

Iz općih odredbi Zakona o obveznim odnosima o naknadi štete sudska praksa u pravilu izvodi zaključak da se indirektna šteta ne naknađuje, osim u izričito propisanim slučajevima, kao što je u slučaju iz čl. 1094. Zakona o obveznim odnosima. Literatura pretežno slijedi ovaj zaključak.

Istodobno, u navedenim slučajevima postoje pretpostavke odgovornosti za štetu koju je pretrpio indirektno oštećeni, ali koji ne može postići naknadu štete ni od osobe koja je poduzela štetnu radnju, zbog navedenoga stajališta, ni od direktno oštećenog, zbog toga što on nije poduzeo štetnu radnju.

Zbog toga će se u odredbama ZOO, uključujući odredbe o osnovnim načelima, pokušati pronaći uporište za tvrdnju da i u slučajevima kao što je primjerice navedeni indirektno oštećeni ima pravo zahtijevati naknadu štete od osobe koja je poduzela štetnu radnju. Posebna pozornost posvetit će se situacijama u kojima bi naknada štete direktno oštećenom i indirektno oštećenom dovela do toga da naknada štete obojici bude veća od zbroja šteta koje su pretrpjeli direktno i indirektno oštećeni te situacijama u kojima je šteta posljedica povrede ugovorne obveze.

Ključne riječi: naknada štete; direktna šteta; indirektna šteta; direktno oštećeni; indirektno oštećeni.

Zvonimir Slakoper, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

DIRECT AND INDIRECT DAMAGE – CURRENT STATE AND OPEN QUESTIONS

Summary

Cases where a harmful act inflicted on an item belonging to one person leads to damage on an item belonging to another person are not uncommon. Per example, a car in use hits a permanently stopped car out of use, which then hits an item belonging to a third person. The damage caused to the item belonging to the third person is often referred to as indirect damage, and the owner as indirectly damaged.

Based on the general provisions of the Obligations Act regarding compensation for damage, court decisions typically conclude that indirect damage is not to be compensated, except in explicitly prescribed cases, such as those described in Art 1094 of the Obligations Act. The literature mainly supports this conclusion.

At the same time, in cases like the example mentioned above, the prerequisites for liability for damage suffered by the indirectly damaged party exist. Yet, they cannot obtain compensation for the damage from the person who inflicted the harmful act due to the aforementioned conclusion, or from the directly damaged party because they did not commit the harmful act.

Therefore, within the provisions of the Obligations Act, including provisions on basic principles, one should explore the basis for a claim that in cases like the example mentioned, the indirectly damaged party has the right to request compensation for damage from the person who committed the harmful act. Special attention will be given to situations where compensation for damage to both directly and indirectly damaged parties would exceed the total amount of damage suffered. Additionally, focus will be placed on situations where the damage is a consequence of a breach of contract.

Keywords: compensation of damage; direct damage; indirect damage; directly damaged; indirectly damaged.

Dr. sc. Jadranko Jug, sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske

PRAVO VLASNIKA STANA NA NAKNADU ŠTETE U VISINI RAZLIKE IZMEĐU ZAŠTIĆENE I TRŽIŠNE NAJAMNINE

Sažetak

Zakonom o najmu stanova iz 1996. godine u hrvatski pravni sustav uveden je pojam zaštićene najamnine koju plaćaju određeni korisnici stanova, pa tako i bivši nositelji stanarskog prava na stanovima u vlasništvu drugih osoba. Do presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Statileo protiv Republike Hrvatske* od 10. srpnja 2014. godine vlasnicima stanova nije se priznavalo pravo na naknadu štete od Republike Hrvatske u visini razlike između zaštićene i tržišne najamnine. Nakon navedene presude Europskog suda za ljudska prava došlo je do promjene sudske prakse i do priznavanja prava vlasnicima takvih stanova na naknadu štete od Republike Hrvatske. Međutim, trebalo je nekoliko godina da Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvati stajalište Europskog suda za ljudska prava u vezi prava na naknadu štete. Sporna su se pitanja odnosila na to je li tržišna najamnina odgovarajuća najamnina, kada počinje teći zastara potraživanja te imaju li pravo na naknadu štete i singularni sukcesori vlasnika stana. Posebno je važna i sudska praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske koji je zauzeo jedinstveno stajalište u pogledu početka tijeka zastare u takvim slučajevima.

U izlaganju će se, stoga prikazati razvoj sudske prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske u vezi s pitanjima naknade štete vlasnicima stanova od Republike Hrvatske nakon presude Europskog suda za ljudska prava *Statileo protiv Republike Hrvatske* te sudska praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske povezana s tom problematikom.

Ključne riječi: vlasnik stana; zaštićeni najmoprimac; zaštićena najamnina; tržišna najamnina; naknada štete; zastara potraživanja naknade štete.

Jadranko Jug, Ph.D., Judge of Supreme Court of the Republic of Croatia

THE RIGHT OF APARTMENT OWNERS TO COMPENSATION IN THE AMOUNT OF THE DIFFERENCE BETWEEN PROTECTED AND MARKET RENT

Summary

The Act on Lease of Apartments of 1966 introduced the concept of protected rent to the Croatian legal system. This rent is paid by certain users of apartments, including former holders of tenancy rights on apartments owned by another person. Prior to the judgement by the European Court of Human Rights in the case of *Statileo v. the Republic of Croatia* of 10th July 2014, apartment owners were not recognized the right to compensation from the Republic of Croatia in the amount of the difference between protected and market rent. Following this judgement by the European Court of Human Rights, changes occurred in case law, leading to the recognition of the right of apartment owners to compensation from the Republic of Croatia. However, it took several years before the Supreme Court of the Republic of Croatia accepted the European Court of Human Rights' stance on the right to compensation. Disputes arose regarding whether the market rent was appropriate, when the statute of limitations on claims begins, and if individual successors of the apartment owner have the right to compensation. The case law of the Constitutional Court of the Republic of Croatia is particularly important as it took a unique stance on the expiry of the statute of limitations in these cases.

In this presentation, the development of the case law of the Supreme Court of the Republic of Croatia regarding compensation for apartment owners from the Republic of Croatia will be explored following the judgement by the European Court of Human Rights on this issue.

Keywords: apartment owner; protected tenant; protected rent; compensation; expiry of claims for compensation.

Dr. sc. Saša Nikšić, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

UTJECAJ PRAVA EUROPSKE UNIJE NA RAZVOJ ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU KOD POJEDINIH VRSTA DIGITALNIH USLUGA U HRVATSKOM PRAVU

Sažetak

U radu se analiziraju propisi prava EU-a koji uređuju odgovornost za štetu kod pojedinih digitalnih usluga i njihov utjecaj na hrvatsko pravo. Obuhvaćena su pravila o uslugama u vezi s čijim se pružanjem primjenjuje GDPR, o uslugama povjerenja/ovjeravanja elektroničkih potpisa, o posredničkim uslugama uređenim Aktom o digitalnim uslugama te pravila Uredbe MiCA o odgovornosti za štetu u vezi s izdavanjem i trgovanjem kryptoimovinom. Također se prikazuju opća pravila o odgovornosti za štetu u kontekstu digitalnih usluga i izdvajaju se pojedini problemi koji se mogu pojaviti u primjeni općeg režima odgovornosti za štetu na digitalne usluge.

Ključne riječi: odgovornost za štetu; usluge povjerenja; posredničke usluge; osobni podaci; kryptoimovina.

Saša Nikšić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

THE IMPACT OF EU LAW ON THE DEVELOPMENT OF CIVIL LAW LIABILITY FOR CERTAIN TYPES OF DIGITAL SERVICES IN CROATIAN LAW

Summary

This paper analyzes the EU law that governs liability for damage in relation to specific digital services and their impact on Croatian law. It examines the regulations governing services and the protection of personal data, electronic signature trust/authentication services, intermediary services regulated by the Digital Services Act, and the rules of the MiCA Regulation on liability for damage in connection with crypto-assets markets. The paper also discusses the general rules on liability for damage in the context of digital services and highlights potential problems that may arise in applying the general regime of liability for damage to digital services.

Keywords: liability for damages; trust services; intermediary services; personal data; crypto-assets.

Dr. sc. Maja Bukovac Puvača, redovita profesorica u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Dr. sc. Armando Demark, docent, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

RECENTNA PRAKSA SUDA EUROPSKE UNIJE O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU ZBOG POVREDE PRAVA NA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

Sažetak

U radu se prikazuju recentne odluke Suda Europske unije o tumačenju čl. 82. Uredbe o zaštiti podataka kojim je propisana odgovornost za štetu. Neposredna primjena Uredbe o zaštiti podataka pred sudovima država članica otvara brojna pitanja o usklađenosti pravila nacionalnih prava s pravilima uredbe, posebno onih koja se odnose na pojam neimovinske štete i utvrđivanje njezine visine, vrstu i pretpostavke odgovornosti za štetu te teret dokaza u postupcima radi njezine naknade. Sud je Europske unije tijekom posljednje godine dana sustav privatne provedbe Uredbe o zaštiti podataka svojim tumačenjima značajno upotunio, ali su brojna pitanja i dalje otvorena. Među njima se svakako ističu ona koja su posljedice činjenice da je pojam neimovinske štete autonoman i da mora imati ujednačeno tumačenje u cijeloj Europskoj uniji. Budući da Uredba o zaštiti podataka ne propisuje kriterije za utvrđivanje visine naknade za tu štetu niti daje smjernice nacionalnim zakonodavcima i sudovima u tom pogledu, upitno je koliko su uz trenutačno važeće uređenje ostvarivi njezini ciljevi.

Ključne riječi: odgovornost za štetu; nematerijalna šteta; zaštita osobnih podataka; načelo procesne autonomije; krađa identiteta.

Maja Bukovac Puvača, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law
Armando Demark, Ph.D., Assistant Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

RECENT CASE-LAW OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION ON LIABILITY FOR DAMAGES DUE TO VIOLATION OF THE RIGHT TO PROTECTION OF PERSONAL DATA

Summary

This paper presents the most recent decisions of the Court of Justice of the European Union on the interpretation of specific terms in Article 82 of the General Data Protection Regulation, which provides for liability for damages. The direct application of the Regulation before the Member States' courts raises numerous questions about the compatibility of national law provisions with those of the Regulation. This includes issues related to non-material damage and the determination of its amount, the nature and conditions of liability for damage and the burden of proof in compensation proceedings for such damage. In the previous year, the Court's interpretations have improved the private enforcement system of the Regulation to a certain extent, but many questions remain unanswered. Among them, those that stand out are certainly the ones resulting from the fact that the concept of non-material damage is autonomous and must have a uniform interpretation throughout the European Union. Since the Regulation neither prescribes criteria for determining the amount of compensation for such damage nor it provides guidance to national legislators and courts in this regard, it is uncertain to what extent its objectives can be achieved with the current regulation.

Keywords: liability for damage; non-material damage; protection of personal data; principle of procedural autonomy; identity theft.

Dr. sc. Marko Bevanda, redoviti profesor, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet
Dr. sc. Maja Čolaković, redovita profesorica, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Pravni fakultet

OGLAŠAVANJE PUTEM VIRTUALNIH INFLUENCERA I ZAŠTITA POTROŠAČA

Sažetak

Virtualni influenceri su specifični i složeni proizvodi digitalnog svijeta kreirani pomoću *deepfake* tehnologije i generatora slika umjetne inteligencije. S razvojem umjetne inteligencije konstantno raste popularnost ovih „osoba“, posebice kod tzv. generacije Z i alfa generacije (iGeneracija). U vrijeme snažne digitalne transformacije u području marketinga, kompanije sve češće koriste virtualne influencerice kao dio promotivnih kampanja za pojedine brendove (proizvode i usluge). Uz sve koristi, te digitalne kreacije sa sobom donose i brojne rizike. Oni mogu imati snažan utjecaj na psihofizičko stanje njihovih pratitelja, uključujući i psihološku percepciju potrošača o vrijednosti proizvoda ili usluga koje se putem njih oglašavaju.

Za razliku od „ljudskih“ influencerica – stvarnih, živih ljudi, virtualni influenceri nemaju pravni subjektivitet. Iza njihove digitalne „osobnosti“ nalaze se ljudi. Postojanje i uporaba ovih „digitalnih osoba“ otvara niz kompleksnih pitanja vezanih uz odgovornost razvojnih programera – proizvođača virtualnog influencerica, osoba koje kontroliraju rizik povezan s aktivnostima virtualnih influencerica na društvenim mrežama, odnosno osoba koje imaju koristi od njih. Kakva sigurnosna očekivanja vezana za virtualne influencerice ima potrošač, određena skupina korisnika ili javnost? Tko će odgovarati za štetu od problematičnih poslovnih praksi virtualnih influencerica ili štetu koja može nastati zbog netočnih informacija i podataka koje generiraju virtualni influenceri?

U okviru ovog istraživanja pokušat će se dati odgovor na neka od navedenih pitanja.

Ključne riječi: nepoštena poslovna praksa; umjetna inteligencija; neispravan proizvod; odgovornost za štetu; influencer marketing.

Marko Bevanda, Ph.D., Full Professor, University of Mostar, Faculty of Law
Maja Čolaković, Ph.D., Full Professor, Dzemal Bijedić University of Mostar, Faculty of Law

ADVERTISING THROUGH VIRTUAL INFLUENCERS AND CONSUMER PROTECTION

Summary

Virtual influencers are specific and complex products of the digital world created using deepfake technology and artificial intelligence image generators. With the development of artificial intelligence, the popularity of these “individuals” is constantly growing, especially among the so-called Generation Z and Alpha Generation (iGeneration). In the midst of significant digital transformation in marketing, companies increasingly use virtual influencers as part of promotional campaigns for certain brands (products and services). Along with all the benefits, these digital creations also pose various risks. They can significantly impact the psychophysical state of their followers, influencing the psychological perception of consumers about the value of the products or services they endorse.

Unlike “human influencers”- real, living human beings, virtual influencers lack legal personality. Behind their digital “persona” are real people. The existence and utilization of these “digital personalities” opens a series of complex issues concerning the accountability of developers – the creators of virtual influencers, individuals who control the risks associated with virtual influencers’ activities on social networks, and those who benefit from them. What are the consumer expectations or the expectations of a certain group of users or the public regarding the security of virtual influencers? Who will be liable for damages resulting from problematic business practices of virtual influencers or damages that may occur due to incorrect information and data generated by virtual influencers?

This research aims to address some of the above-mentioned questions.

Keywords: unfair business practices; artificial intelligence; defective product; liability for damage; influencer marketing.

Dr. sc. Ivan Tot, izvanredni profesor, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

OPERATIVNI *LEASING* U SVJETLU RECENTNE SUDSKE PRAKSE SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak

U upravnom sporu pokrenutom protiv rješenja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga kojim je ona zabranila obavljanje poslova *leasinga* društvu koje se na tržištu bavi dugoročnim najmom vozila, pojavila se dvojba protivi li se pravu Europske unije nacionalna kvalifikacija usluga koje se pružaju u poslu operativnog *leasinga* kao financijskih usluga. Nacionalni sud uputio je Sudu Europske unije zahtjev za prethodnom odlukom o kojemu je odlučeno presudom *Autotechnica Fleet Services*, C-278/22. Ona se uvelike temelji na argumentaciji iznesenoj u presudi *VK i drugi protiv BMW Bank GmbH i drugih*, C-38/21, C-47/21 i C-232/21, u kojoj je Sud Europske unije, među ostalim, zaključio da se ugovor o *leasingu* s obračunom kilometraže iz njemačke poslovne prakse, koji je zastupljen i na hrvatskom tržištu *leasinga* kao jedan od ugovornih modela ugovora o operativnom *leasingu*, ne može kvalificirati kao ugovor o financijskim uslugama u pravu Europske unije. Sud Europske unije utvrdio je i da je „ugovor o *leasingu*“ autonomni pojam prava Europske unije i protumačio ga na način koji bitno odudara od poimanja tog tipa ugovora u hrvatskom pravu. U radu se te presude kritički analiziraju, čemu prethodi rasprava o komparativnom razvoju ugovornih modela ugovora o *leasingu* i uređenju operativnog *leasinga* koja je važna za potpuno razumijevanje razloga danih u tim presudama. Pojašnjavaju se njihove implikacije za poimanje posla operativnog *leasinga* i ugovora o *leasingu* te zaključuje o njihovim dalekosežnim posljedicama za uređenje poslova *leasinga* u hrvatskom pravu.

Ključne riječi: financiranje najma; najam s financiranjem (*leasing*); operativni *leasing*; dugoročni najam vozila; ugovor o *leasingu* s obračunom kilometraže.

Ivan Tot, Ph.D., Associate Professor, University of Zagreb, Faculty of Economics and Business

OPERATING *LEASING* IN THE LIGHT OF THE RECENT CASE LAW OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION

Summary

In an administrative dispute against the decision of the Croatian Financial Services Supervisory Agency – which prohibited a company operating in the long-term vehicle rental market from carrying out leasing activities – a question arose as to whether the national classification of services provided in operating leasing as financial services violates EU law. The national court referred a request for a preliminary ruling to the Court of Justice of the European Union (CJEU), which was decided in *Autotechnica Fleet Services*, C-278/22. This judgment builds on the reasoning presented in *VK and Others v BMW Bank GmbH and Others*, C-38/21, C-47/21, and C-232/21, where the CJEU, among other considerations, concluded that a mileage-based leasing agreement developed in the German leasing market – also present in the Croatian market as one of the contractual models of operating leasing – cannot be classified as a contract for a financial service under EU law. The CJEU also held that “leasing agreement” is an autonomous EU law concept, interpreting it in a way that significantly diverges from its understanding in Croatian law. The paper critically analyses these judgments, preceded by a discussion on the comparative development of contractual models for leasing agreements and the regulation of operating leasing, essential for fully grasping the rationale behind these rulings. Their implications for the understanding of operating leasing transactions and leasing agreements are examined, leading to conclusions on their far-reaching consequences for the regulation of leasing activities under Croatian law.

Keywords: lease financing; finance lease (leasing); operating leasing; long-term lease of vehicles; mileage-based leasing agreement.

SEKCIJA

PRAVO DRUŠTAVA I FINANCIJSKO PRAVO

Dr. sc. Edita Čulinović-Herc, redovita profesorica u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Dr. sc. Mihaela Braut Filipović, izvanredna profesorica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Dr. sc. Sara Madžarov Matijević, Javnobilježnički ured Marin Belavić - Rijeka

PRIJENOS POSLOVNOG UDJELA U DRUŠTVU S OGRAIČENOM ODGOVORNOŠĆU U UVJETIMA SMJENE GENERACIJA

Sažetak

U trgovačkim društvima dolazi do promjene članstva iz raznih razloga. Većinski članovi društva s ograničenom odgovornošću koji su najčešće (ali ne nužno) i članovi uprave, zbog vlastita umirovljenja najčešće prepuštaju vođenje poslova društva drugim osobama. Tada se suočavaju i s činjenicom što učiniti sa svojim poslovnim udjelima. Ako je riječ o obiteljskom društvu, tada se postavlja pitanje hoće li osnivač, osim vođenja poslova društva i poslovne udjele darovati ili prodati mlađim članovima obitelji ili drugim osobama. Ponekad se to pitanje međugeneracijske sukcesije upravljačkih i članskih funkcija u samom društvu događa neplanski, odnosno nasljeđivanjem poslovnog udjela. Zadatak ovog rada je istražiti i usporediti izazove pravnog strukturiranja prijenosa poslovnog udjela u društvu s ograničenom odgovornošću na temelju ugovora o darovanju odabranom ili odabranim članovima obitelji, zatim prijepore koji se s time u vezi pojavljuju, kao i odgovoriti na pitanja koja se u korporativnoj i sudskoj praksi pojavljuju prilikom nasljeđivanja poslovnog udjela. Ujedno se radom predlaže na koji se način identificirani izazovi mogu pravno prevenirati.

Ključne riječi: prijenos poslovnog udjela; darovanje poslovnog udjela; nasljeđivanje poslovnog udjela; društvo s ograničenom odgovornošću; obiteljsko društvo.

Edita Čulinović-Herc, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law
Mihaela Braut Filipović, Ph.D., Associate Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

Sara Madžarov Matijević, Ph.D., Notary Office Marin Belavić - Rijeka

TRANSFER OF A BUSINESS SHARE IN A LIMITED LIABILITY COMPANY WHEN TRANSFERRING TO THE NEXT GENERATION

Summary

Membership changes in companies can be complex and challenging for various reasons. The majority of members of a limited liability company, who are often (but not necessarily) members of the management board, may entrust the management of the company's affairs to others upon retirement. They then face the question of what to do with their business shares. In the case of a family company, the founder must decide whether to gift or sell the shares to younger family members or other individuals. Sometimes, the issue of intergenerational succession of management and membership functions in the company arises unexpectedly through inheritance of a business share. The goal of this article is to analyze the challenges of legally structuring the transfer of a business share in a limited liability company through a gift contract to selected family members. It will address controversies that may arise and answer common questions in corporate and judicial practice regarding inheriting a business share. Additionally, the paper will suggest ways to legally prevent the identified challenges.

Keywords: transfer of business shares; business shares as gifts; inheritance of business share; limited liability company; family company.

Dr. sc. Dionis Jurić, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

ZAŠTITA VJEROVNIKA I RADNIKA U PREKOGRANIČNIM STATUSNIM PROMJENAMA DRUŠTAVA KAPITALA

Sažetak

Izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima iz 2023. godine poboljšane su postojeće odredbe o prekograničnim pripajanjima i spajanjima te su uređene prekogranične podjele s osnivanjem te prekogranična preoblikovanja društava kapitala. Time se domaćim društvima kapitala te društvima kapitala iz država članica EU-a daje široki izbor oblika prekograničnog prestrukturiranja na unutarnjem tržištu EU-a, u skladu s njihovim obilježjima i potrebama. Ako je riječ o vjerovnicima i radnicima društava koja sudjeluju u tim statusnim promjenama, proširuje se njihovo pravo na obaviještenost te im se daje pravo stavljati primjedbe na plan prekogranične statusne promjene. Na temelju toga oni mogu donijeti odluku o korištenju individualnih sredstava zaštite te posredno utjecati na odluku skupštine društva o statusnoj promjeni. Vjerovnici imaju pravo tražiti osiguranje za nedospjele tražbine prije nastanka pravnih učinaka statusne promjene. Pravo radnika na suodlučivanje u društvu preuzimatelju, novim društvima ili preoblikovanom društvu štiti se odgovarajućom primjenom odredbi Zakona o sudjelovanju radnika u odlučivanju u SE-u i u SCE-u. Time se sprječava oduzimanje ili umanjenje prava radnika na suodlučivanje u prekograničnim statusnim promjenama.

Ključne riječi: prekogranične statusne promjene; zaštita vjerovnika i radnika; Republika Hrvatska.

Dionis Jurić, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

PROTECTION OF CREDITORS AND EMPLOYEES IN CROSS-BORDER REORGANIZATIONS OF COMPANIES

Summary

Amendments to the Companies Act from 2023 improved existing provisions on cross-border mergers and introduced new provisions on cross-border divisions and conversions of companies. Both domestic companies and those from EU Member States have the option to select a cross-border reorganization procedure that aligns with their specific characteristics and needs. Creditors and employees of companies participating in cross-border reorganizations have the right to be informed about the consequences of these operations. They have the ability to raise objections to the cross-border reorganization plan, thereby indirectly influencing the company's decision on the reorganization. Based on the information provided, creditors can request guarantees for any outstanding claims before the cross-border reorganization takes effect. Employee participation rights in the resulting company are protected by the application of the provisions outlined in the Act on Employees Participation in Decision-Making in SE and SCE. This prevents suspension or reduction of employee participation rights in cross-border operations.

Keywords: cross-border reorganizations; protection of creditors and employees; the Republic of Croatia.

Dr. sc. Antonija Zubović, izvanredna profesorica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

NOVI PRISTUP UREĐENJU DIONICA S VIŠESTRUKIM PRAVOM GLASA

Sažetak

U radu se analiziraju odredbe Direktive o strukturama dionica s višestrukim pravom glasa, koju su države članice dužne prenijeti u nacionalna zakonodavstva do 5. prosinca 2026. godine. Poseban osvrt daje se na rješenja usvojena u njemačkom, francuskom i talijanskom pravu u kojima je dopušteno izdavanje dionica s višestrukim pravom glasa. Odstupanje Njemačke od dugo usvojenog načela proporcionalnosti, dopuštanjem izdavanja dionica s višestrukim pravom glasa 2023. godine, iznenadilo je druge države članice EU-a, budući da je smatrana primjerom beskompromisne zabrane struktura dionica s višestrukim pravom glasa. Talijanski zakonodavac dopustio je izdavanje dionica s višestrukim pravom glasa još 2014. godine, a francuski 2019. godine. Potaknuti zbivanjima na tržištu kapitala, i talijanski i francuski zakonodavci mijenjaju regulatorni okvir 2024. godine, kojim u većoj mjeri dopuštaju primjenu dionica s višestrukim pravom glasa. U hrvatskom zakonodavstvu zabranjeno je izdavanje dionica s višestrukim pravom glasa. To stajalište izmijenit će se prenošenjem Direktive o strukturama dionica s višestrukim pravom glasa u nacionalno zakonodavstvo, što će predstavljati značajnu izmjenu u hrvatskom pravu društava.

Ključne riječi: Direktiva o strukturama dionica s višestrukim pravom glasa; dionice s višestrukim pravom glasa; strukture dionica s višestrukim pravom glasa; multilateralna trgovinska platforma; mala i srednja poduzeća.

Antonija Zubović, Ph.D., Associate Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

A NEW APPROACH TO THE REGULATION OF MULTIPLE VOTING SHARES

Summary

The paper analyses the provisions of the Directive on Multiple-Vote Share Structures, which must be transposed into national law by the Member States by 5 December, 2026. The author provides an overview of the solutions adopted in German, French and Italian law that allow the issuance of multiple voting shares. Germany's departure from the long-standing principle of proportionality by authorising the issuance of multiple voting shares in 2023 came as a surprise to other EU member states, as it was seen as an example of an uncompromising ban on multiple-vote share structures. The Italian legislator authorised the issuance of multiple voting shares in 2014 and the French legislator in 2019. Due to developments in the capital market, both the Italian and French legislators amended the legal framework in 2024 to allow the use of multiple voting shares to a greater extent. Croatian legislation prohibits the issuance of multiple voting shares. This position will change with the transposition of the Directive on Multiple-Vote Share Structures into national law, representing a significant change in Croatian company law.

Keywords: Directive on Multiple-Vote Share Structures; multiple voting shares; multiple-vote share structures; Multilateral Trading Facility; small and medium-sized enterprises (SMEs).

Dr. sc. Nataša Žunić Kovačević, redovita profesorica u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Dr. sc. Ana Dujmović, izvanredna profesorica, Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru

DOKAZNA SNAGA KNJIGOVODSTVENE DOKUMENTACIJE U POREZNIM PREDMETIMA

Sažetak

Oporezivanje se temelji na podacima iz knjigovodstva i na evidencijama poreznih obveznika koje su oni, u skladu sa zakonskim odredbama, obvezni voditi. Poštovanje navedenih odredbi i načela osigurava vjerodostojnost i pouzdanost ove dokumentacije i stvara oborivu zakonsku presumpciju činjenične točnosti porezne prijave koju obveznik podnosi na temelju navedene evidencije. Stoga, osim primarne dokumentacijske funkcije, knjigovodstvene evidencije imaju i dokaznu i kontrolnu funkciju koje proizilaze iz nje. Na strani poreznoga tijela one osiguravaju učinkovitost poreznog nadzora, a posljedično i postupka procjene porezne osnovice. Poreznom obvezniku ona omogućava samostalno određenje porezne obveze te pruža temelj za obranu vjerodostojnosti utvrđene porezne obveze kada porezna tijela osporavaju njenu točnost. U poreznom pravu RH knjigovodstvena evidencija čini primarno dokazno sredstvo. Ovo stajalište proizilazi i iz odredbi Općeg poreznog zakona (čl. 89.) i iz prateće sudske prakse koja počiva na stajalištu da je u skladu s načelom dokumentarnosti knjigovodstvena evidencija i isprave u njoj zapravo isključivo dokazno sredstvo u poreznim predmetima, te da se ostala dokazna sredstva mogu uz nju koristiti samo supsidijarno. Zbog iznimne važnosti knjigovodstvene dokumentacije za utvrđivanje valjane porezne obveze cilj je ovoga rada odrediti opseg njene dokazne funkcije u poreznim predmetima te ispitati učinak formalnih i materijalnih pogrešaka na njenu dokaznu snagu. Razmatrajući poredbeno-pravna zakonska rješenja, kao i prateći sudsku praksu pojedinih država, ukazat će se na potrebu unaprjeđenja instituta i te dati određeni de lege ferenda prijedlozi.

Ključne riječi: knjigovodstvena dokumentacija; teret dokaza; dokazna snaga; formalne i materijalne greške.

Nataša Žunić Kovačević, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law
Ana Dujmović, Ph.D., Associate Professor, Faculty of Law, University of Mostar

EVIDENTIARY POWER OF ACCOUNTING DOCUMENTS IN TAX MATTERS

Summary

Taxation is based on accounting data and taxpayer records that are required to be kept, in accordance with legal provisions. Adhering to these provisions and principles ensures the credibility and reliability of this documentation, creating a rebuttable legal presumption – *presumption iuris* - regarding the factual accuracy of the tax return submitted by the taxpayer based on these records. In addition to their primary function, accounting records also serve an evidentiary and control purpose. For tax authorities, they ensure the effectiveness of tax supervision, and consequently the assessment of the tax base. This enables taxpayers to determine their tax liability independently and provide a basis for defending the credibility of the established tax liability in case of disputes with tax authorities. In the tax law of the Republic of Croatia, accounting records constitute the primary means of proof. This position stems from both the provisions of the General Tax Act (Art. 89) and the accompanying case law, which holds that, in accordance with the principle of documentary evidence, accounting records and the documents contained therein are in fact the exclusive means of proof in tax cases, and that other means of proof can only be used subsidiary to it. Due to the exceptional importance of accounting documentation in determining a valid tax liability, the aim of this paper is to determine the scope of its evidentiary function in tax cases and to examine the effect of formal and material errors on its evidentiary power. By considering comparative legal solutions and analyzing the case law of individual countries, the need for improvements to the institute will be highlighted, along with proposed *de lege ferenda* recommendations.

Keywords: accounting documentation; burden of proof; evidentiary power; formal and material errors.

Vlaho Bassegli Gozze, sudac Upravnog suda u Zagrebu
Hrvoje Miladin, sudac Upravnog suda u Zagrebu

NAČELO ZABRANE ZLOUPORABE PRAVA U POREZNIM STVARIMA KROZ PRAKSU SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak

Autori će kronološki izložiti bitnije predmete Suda Europske unije, u kojima je u poreznoj sferi i to primarno u predmetima poreza na dodanu vrijednost, razmatrano tumačenje pravnog okvira Europske unije, te je kroz praksu Suda razvijano načelo zabrane zloporabe prava. U presudi u predmetu *Halifax (C-255/02)*, Sud Europske unije prvi je put istaknuo kako pravo EU-a ne može tolerirati prijevare ili zloporabe, te se pravo na odbitak pretporeza ne može primijeniti ako je došlo do zloporabe prava na korištenje pretporeza. Slijedom te presude, koja je bila putokaz u kasnijim predmetima, razvijena je značajna sudska praksa o zloporabi prava u poreznim stvarima i isto je postavljeno u rang općeg načela prava Europske unije. Kroz pojedine odluke Suda Europske unije isto je načelo pojašnjeno i dopunjeno (u tom smjeru autori navode predmete *Italmoda i A.T.S. 2003 Vagyvonvedelmi*), čime je nacionalnim tijelima dan smjer za pravilnu primjenu prava EU-a. Zaključno se izlaže odluka Suda Europske unije u predmetu u kojem je zahtjev za prethodnu odluku postavio Upravni sud u Zagrebu, kao i moguće implikacije odluke Suda u njemu, u kontekstu primarnih izvora prava Europske unije.

Ključne riječi: praksa Suda Europske unije; porezno pravo; opća načela prava Europske unije; načelo zabrane zloporabe prava.

Vlaho Bassegli Gozze, Judge of Administrative Court in Zagreb
Hrvoje Miladin, Judge of Administrative Court in Zagreb

THE PRINCIPLE OF PROHIBITION OF ABUSE OF RIGHTS IN TAX MATTERS THROUGH THE CASE LAW OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION

Summary

In this presentation the authors will provide a chronological overview of important European Court of Justice (ECJ) cases in the tax sphere, primarily in value added tax cases, where the EU legal framework was observed and the principle of abuse of rights was developed through the case-law of the Court. In the *Halifax* case (C-255/02), the ECJ for the first time, emphasized that EU law cannot tolerate fraud or abuse, and that the right to deduct value added tax can not be exercised in cases of abuse of rights. Following this landmark decision, which served as a guideline in subsequent cases, the Court developed significant case-law on abuse of rights in tax cases, setting it as a general principle of EU law. This principle was further clarified and amended through several ECJ decisions (including the cases of *Italmoda* and A.T.S. 2003 *Vagyvonvedelmi*), providing guidance to national bodies for the proper application of EU law. Lastly, the authors will present and analyse the ECJ decision in a case where a request for a preliminary ruling was made by the Administrative Court in Zagreb, as well as the potential implications of this ECJ decision in the context of primary sources of EU law.

Keywords: case law of the ECJ; tax law; general principles of EU law; principle of prohibition of abuse of rights.

SEKCIJA
UPRAVNO PRAVO

Dr. sc. Dario Đerđa, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Klara Babić, mag. iur., asistentica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

PRAVA STRANAKA U PROVEDBI INSPEKCIJSKOG NADZORA

Sažetak

Cilj je ovoga rada utvrditi koja postupovna prava stoje na raspolaganju stranci u postupku inspekcijskog nadzora u Hrvatskoj, s ciljem zaštite njezinih prava u ovom postupku. U radu se najprije analizira pravna regulacija inspekcijskog nadzora u Hrvatskoj, a zatim se utvrđuje pravna priroda ovog oblika nadzora. Konačno, razmatraju se prava nadzirane osobe pri pokretanju postupka inspekcijskog nadzora, utvrđivanju činjenica u ovom postupku, pravo izjasniti se o činjenicama, okolnostima i pravnim pitanjima, pravo izvršiti uvid u spis te njezino pravo ukazati na netočnosti pri sastavljanju zapisnika kojim se inspekcijski nadzor okončava. U radu se, radi izvođenja zaključaka, koriste i izvori talijanskog, slovenskog i srpskog prava. Zaključuje se kako se prava stranaka u postupku inspekcijskog nadzora, prvenstveno, štite točno i istinito utvrđenim činjenicama i okolnostima vezanih uz obavljanje aktivnosti stranke te pravnim lijekovima u upravnom postupku, kojim se ovim osobama, po okončanju postupka inspekcijskog nadzora, izriču upravne ili prekršajne mjere.

Ključne riječi: inspekcijski nadzor; upravni postupak; pravna zaštita.

Dario Derda, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law
Klara Babić, Mag. iur., Assistant, University of Rijeka, Faculty of Law

RIGHTS OF THE PARTIES DURING THE INSPECTION SUPERVISION PROCEDURE

Summary

The aim of this paper is to determine which procedural rights are available to a party in the inspection supervision procedure in Croatia, with the goal of protecting their rights in this process. The paper begins by examining the legal regulation of inspection supervision in Croatia. It then examines the legal nature of this form of supervision. Finally, this paper considers the rights of the supervised party at various stages of the inspection procedure, including the initiation of the inspection procedure, the right to establish facts, to express opinions on facts, circumstances and legal issues, the right to access the case file and the right to point out inaccuracies in the preparation of the inspection report concluding the inspection supervision procedure. Drawing on sources from Italian, Slovenian, and Serbian law, the paper concludes that party rights in the inspection supervision procedure are primarily protected by ensuring the accurate and truthful determination of facts and circumstances related to their activities, as well as through legal remedies available in administrative proceedings where administrative or misdemeanour measures are imposed on these persons after the completion of the inspection supervision procedure.

Keywords: inspection supervision procedure; administrative procedure; legal remedies.

Snježana Horvat-Paliska, sutkinja Visokog upravnog suda Republike Hrvatske

UTVRĐIVANJE ČINJENICA U UPRAVNOM SPORU

Sažetak

Hoće li sud u upravnom sporu utvrđivati činjenice i na koji način, ne ovisi samo o procesnoj dispoziciji stranaka, nego i o vrsti upravne stvari radi koje je upravni spor pokrenut. Sud nije vezan dokaznim prijedlozima stranaka i slobodno ocjenjuje dokaze i utvrđuje činjenice. On, u pravilu, koristi materijalna dokazna sredstva (isprave i dr.), a od osobnih, vještačenje po stalnim sudskim vještacima, rjeđe saslušanje svjedoka ili stranke te vrlo rijetko očevid na licu mjesta. Koje je dokazno sredstvo odgovarajuće za utvrđivanje odlučnih činjenica te način njegova izvođenja ovisi o predmetu upravnog spora. U tom kontekstu, osim prijedloga stranaka, hoće li sud utvrđivati činjenice i koje, te kojim dokaznim sredstvima, ovisi, među ostalim o posebnom materijalnom propisu koji regulira predmetnu upravnu stvar, je li postupak pokrenut po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, jesu li činjenice utvrđivane u upravnom postupku, je li stranka u fazi prije upravnog spora predlagala izvođenje dokaza i tome sl. Cilj je izlaganja prikazati načine utvrđivanja činjenica u različitim upravnim sporovima, s posebnim naglaskom na specifičnosti upravnog spora radi međunarodne zaštite. Iz praktičnih primjera sudske prakse koji će biti spomenuti bit će razvidno da u upravnom sporu nema jednoznačnog odgovora na pitanja utvrđivanja odlučnih činjenica, primjerice: jesu li odlučne činjenice isključivo one koje su postojale u vrijeme rješavanja upravne stvari pred javnopravnim tijelom, koja su dokazna sredstva podobna za utvrđivanje činjeničnog stanja kod nepostojanja isprava (ili one sudu nisu dostupne) te u kojoj mjeri činjenice trebaju biti utvrđene da ih sud smatra dokazanima.

Ključne riječi: upravni spor; utvrđivanje činjenica; dokazna sredstva.

Snježana Horvat-Paliska, Judge of High Administrative Court of the Republic of Croatia

THE ESTABLISHMENT OF THE FACTS IN AN ADMINISTRATIVE DISPUTE

Summary

Whether and how the court establishes facts in an administrative dispute depends not only on the procedural disposition of the parties but also on the type of administrative matter. The court is not bound by the parties' proposals on evidence, and it freely evaluates the evidence and establishes facts. Typically, the court uses material evidence (such as documents) rather than personal opinions from experts, witnesses, or parties' testimony. Inspections outside the court are very rarely conducted. The adequacy of evidence for establishing decisive facts and the method of doing so depend on the administrative matter. In this context, apart from the party's proposal, whether the court will establish facts and which specific evidentiary means it will use depend, among other things, on the specific law regulation governing the administrative matter in question, whether the procedure was initiated *ex officio* or at the request of a party, whether facts were established in the administrative procedure, whether the party proposed evidence presentation before the administrative dispute phase, and similar factors. The goal of this presentation is to illustrate the process of establishing facts in various administrative disputes, with a special focus on migrant cases. Practical examples of case law will show that in administrative disputes, there is no single answer to questions regarding the establishment of decisive facts. For example, whether the decisive facts are exclusively those that existed at the time the administrative matter was resolved by the public authority, which evidentiary means are suitable for establishing the factual situation when documents are unavailable, and to what extent the facts need to be established for the court to consider them proven.

Keywords: administrative dispute; establishing facts; evidences.

Antun Žagar, predsjednik Upravnog suda u Rijeci

ISKUSTVA U PRIMJENI NOVOG ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA

Sažetak

Prošlo je gotovo godinu dana od kada je 1. srpnja 2024. stupio na snagu novi Zakon o upravnim sporovima. U ovome se radu analiziraju dosadašnja iskustva prvostupanjskih upravnih sudova u primjeni novog Zakona o upravnim sporovima. Novi Zakon ne sadrži značajnije strukturalne odmake u odnosu na ranije važeći Zakon o upravnim sporovima iz 2010. godine i njegove novele, stoga se očekivalo da novi Zakon neće izazvati bitne teškoće u primjeni, niti zahtijevati vrijeme za njegovu prilagodbu, za što se već sada može zaključiti da se pokazalo točnim. Izmjene u odnosu na ranije važeći Zakon kojima je napuštena supsidijarna primjena Zakona o parničnom postupku zapravo su samo nomotehničke prirode, jer su predmetne odredbe Zakona o parničnom postupku, uz određene modifikacije i poboljšanja, inkorporirane u novi Zakon o upravnim sporovima, pa u tom dijelu novi Zakon o upravnim sporovima nije proizveo značajnije učinke i promjene u postupanju. Isto se može reći i za izmjene kojima je kodificirana ustaljena upravnosudska praksa, stvorena kroz odluke Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. Od izmjena koje predstavljaju novine, za neke je prerano za ocjenu učinaka, dok se za neke već sada može reći da su pozitivne i prepoznate, a za neke da nisu zaživjele. Mora se ukazati da se u novom uređenju izvršenja, koje je prepoznato kao poboljšanje u odnosu na ranije uređenje, iskrala greška koja bitno ograničava mogućnost izjavljivanja žalbe u postupcima izvršenja.

Ključne riječi: novi Zakon o upravnim sporovima; prvostupanjski upravni spor; primjena.

Antun Žagar, President of Administrative Court in Rijeka

EXPERIENCES IN THE APPLICATION OF THE NEW ADMINISTRATIVE DISPUTES ACT

Summary

Almost a year has passed since the new Administrative Disputes Act came into force on July 1, 2024. This paper analyses the experiences of first-instance administrative courts in the application of the new Administrative Disputes Act. The new Act does not introduce significant structural deviations compared to the previously applicable Administrative Disputes Act of 2010 and its amendments. Therefore, it was expected that the new Act would not cause major difficulties in application or require an adaptation period, which has already proven to be correct. The amendments that abolished the subsidiary application of the Civil Procedure Act are primarily of a legislative-technical nature, as the relevant provisions of the Civil Procedure Act have been incorporated into the new Administrative Disputes Act with certain modifications and improvements. Consequently, the new Act has not produced significant effects or procedural changes in this respect. The same applies to the amendments that codified established administrative court practice developed through the decisions of the High Administrative Court of the Republic of Croatia. As for the amendments introducing novelties, some require more time before their effects can be assessed, while others have already been recognized as positive, and some have not been widely adopted. It should be noted that an error was occurred in the new enforcement regulation, which has otherwise been recognized as an improvement over the previous system, significantly limiting the possibility of filing an appeal in enforcement proceedings.

Keywords: new Administrative Disputes Act; first-instance administrative dispute; application.

Dr. sc. Marko Šikić, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

Dr. sc. Lana Ofak, redovita profesorica, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

OBVEZNOST SUDSKIH ODLUKA I IZVRŠENJE PREMA NOVOM ZAKONU O UPRAVNIM SPOROVIMA IZ 2024. GODINE

Sažetak

U radu se razmatraju bitna pitanja vezana za obveznost sudskih odluka donesenih u upravnom sporu te postupak njihovog izvršenja. Nakon uvodnog poglavlja, najprije se prikazuje uređenje obveznosti upravnosudskih odluka i postupka izvršenja prema ranijim propisima (prema Zakonu o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima iz 1991. te Zakonu o upravnim sporovima iz 2010. i njegovim izmjenama i dopunama iz 2014. godine koje su se odnosile na izvršenje). Potom se u središnjem dijelu rada analiziraju odredbe novog Zakona o upravnim sporovima koji je stupio na snagu 1. srpnja 2024. godine, kojima je bio cilj detaljnije regulirati postupak izvršenja odluka upravnih sudova i time pridonijeti većoj pravnoj sigurnosti te boljoj zaštiti prava stranaka. U zaključku se rada ocjenjuje da su novim odredbama ispravljene ranije uočene nedostatnosti u pravnom uređenju postupka izvršenja. Također se zaključuje da povećane sankcije za neizvršavanje pravomoćnih presuda mogu pozitivno utjecati na disciplinu javnopravnih tijela i djelovati kao preventivna mjera, osiguravajući da ta tijela izvršavaju pravomoćne presude upravnih sudova u zadanim rokovima i u skladu s pravnim shvaćanjima ili primjedbama suda.

Ključne riječi: obveznost sudskih odluka; izvršnost sudskih odluka; pravomoćnost; izvršenje; upravni spor.

Marko Šikić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law
Lana Ofak, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

THE BINDING FORCE OF COURT DECISIONS AND ENFORCEMENT ACCORDING TO THE NEW ADMINISTRATIVE DISPUTES ACT OF 2024

Summary

This paper examines key issues related to the binding nature of court decisions in administrative disputes and the procedure for their enforcement. Following the introductory chapter, the paper first presents the regulation of the binding nature of administrative court decisions and the enforcement procedure based on previous regulations (the Act on the Adoption of the Administrative Disputes Act of 1991 and the Administrative Disputes Act of 2010, including its amendments from 2014 regarding enforcement). The main part of the paper analyses the provisions of the new Administrative Disputes Act, which came into force on 1 July, 2024. These provisions aimed to regulate the enforcement procedure of administrative court decisions in more detail, thereby contributing to greater legal certainty and better protecting the rights of the involved parties. The paper concludes that the new provisions have corrected previously identified shortcomings in the legal regulation of the enforcement procedure. It also concludes that stricter sanctions for failing to enforce final judgments can positively influence the discipline of public authorities and act as a preventive measure, ensuring that these authorities enforce final judgments of administrative courts within the set deadlines and in accordance with the legal interpretations and observations of the court.

Keywords: binding nature of court decisions; enforceability of court decisions; finality; enforcement; administrative dispute.

Helena Olivari, viša ustavnosudska savjetnica – mentorica na Ustavnom sudu
Republike Hrvatske

USTAVNOSUDSKA ZAŠTITA PRAVA NA PRISTUP SUDU U JAVNOJ SLUŽBI

Sažetak

Svaki hrvatski državljanin Republike Hrvatske ima pravo, pod jednakim uvjetima, sudjelovati u obavljanju javnih poslova i biti primljen u javne službe (članak 44. Ustava Republike Hrvatske). Javna služba predstavlja zapošljavanje i rad u državnim i javnim tijelima. Pravo, pod jednakim uvjetima, biti primljen u javne službe ne znači samo formalnu jednakost u natječajnom postupku, već i pravo svakoga kandidata na sudsku kontrolu zakonitosti postupka prijema u javnu službu, neovisno o tome hoće li osoba koja je kandidat u konačnici biti primljena. Kada je riječ o upravnim sporovima, upravni sudovi su ti koji pružaju sudsku zaštitu, dok je uloga Ustavnog suda ograničena na ocjenu djelotvornosti ove zaštite. Ustavni sud je u više svojih odluka utvrdio da neizabrani kandidat ima interes (pa i pravo) pobijati odluku o odabiru kandidata u javnu službu jer se njome odlučuje o statusnim i radnopravnim pitanjima. Ponovio je da u odnosu na sve pojedinačne akte javnopravnih tijela, neovisno o tome imaju li oni ili nemaju svojstvo upravnih ili kakvih drugih akata, mora biti osigurana sudska zaštita. Stoga uskrata sudske kontrole zakonitosti cjelokupnog natječajnog postupka javnopravnog tijela dovodi do povrede prava na pristup javnoj službi. Obveza je sudova da, i u slučaju vlastite nenadležnosti ili zakonske podnormiranosti, pitanje sudske (ne)nadležnosti ili dopuštenosti pojedinoga pravnog sredstva metodama tumačenja, osiguraju ostvarivanje prava na pristup sudu barem usmjeravanjem na drugi raspoloživi put učinkovite pravne zaštite, a ako ga nema, onda utvrđivanjem zašto sudska zaštita nije potrebna.

Ključne riječi: natječaj; javna služba; kandidat; sudska zaštita.

Helena Olivari, Senior Constitutional Court Advisor – Mentor at Constitutional Court of the Republic of Croatia

THE CONSTITUTIONAL COURT PROTECTION OF THE RIGHT OF ACCESS TO A COURT IN PUBLIC SERVICE

Summary

Every citizen of the Republic of Croatia has the right, under equal conditions, to participate in public affairs and access public services. Public service refers to employment and work in state and public bodies. The right to be admitted to public service under equal conditions extends beyond mere formal equality in the competition procedure; it also includes the right of every candidate to judicial protection throughout the competition procedure, regardless of the final outcome. In administrative disputes, judicial protection is provided by administrative courts, while the Constitutional Court's role is limited to assessing the effectiveness of that protection. In several decisions, the Constitutional Court has established that an unelected candidate has an interest (even the right) to challenge the selection decision for a public service position when such decisions pertain to status and labour law matters. The Court has also reiterated that judicial protection must be ensured for all individual acts of public law bodies, regardless of whether they qualify as administrative or other legal acts. Consequently, denying judicial review of the legality of the entire competition procedure conducted by a public law body constitutes a violation of the right to access public services. Even in cases of their own lack of jurisdiction or legal gap, it is the courts' obligation to ensure access to the court at least by directing to another available and effective legal remedy and if there is none to determine why judicial protection is not necessary.

Keywords: competition; public service; candidate; judicial protection.

Franka Viljac Herceg, mag. iur., sudska savjetnica, Europski sud za ljudska prava
Mr. sc. Zvonimir Mataga, sudski savjetnik, Europski sud za ljudska prava

**POVREDE PRAVA ZAJAMČENIH EUROPSKOM KONVENCIJOM
ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA
UTVRĐENE U PODRUČJU UPRAVNOG PRAVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ – IZABRANE PRESUDE EUROPSKOG SUDA ZA
LJUDSKA PRAVA**

Sažetak

Sustav zaštite ljudskih prava uspostavljen Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ostvaruje se kroz nadležnost Europskog suda za ljudska prava da ispituje pojedinačne zahtjeve u kojima se podnositelji žale na povrede Konvencijom zajamčenih prava, te kroz djelovanje Odbora ministara Vijeća Europe u izvršenju presuda ESLJP-a. Članak prikazuje odabrane presude u predmetima protiv Republike Hrvatske u kojima je ESLJP utvrdio povrede konvencijskih prava nastale u području upravnog prava, kao i tijek izvršenja tih presuda. Cilj prikaza je ukazati na utjecaj sustava zaštite ljudskih prava uspostavljenog Konvencijom na rad upravnih tijela i upravnih sudova. Autori zaključuju da taj utjecaj značajno i izravno doprinosi procesu konstitucionalizacije hrvatskog upravnog prava.

Ključne riječi: Europski sud za ljudska prava; Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda; upravno pravo; izvršenje presuda; konstitucionalizacija upravnog prava.

Franka Viljac Herceg, Mag. iur., Case-processing lawyer, European Court of Human Rights

Zvonimir Mataga, LL.M., Case-processing lawyer, European Court of Human Rights

VIOLATIONS OF RIGHTS GUARANTEED BY THE EUROPEAN CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS ESTABLISHED IN THE FIELD OF ADMINISTRATIVE LAW IN THE REPUBLIC OF CROATIA – SELECTED JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Summary

The protection of human rights system established by the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms is realized through the competence of the European Court of Human Rights to examine individual applications where applicants complain of violations of rights guaranteed by the Convention. Additionally, the system operates through the activities of the Committee of Ministers of the Council of Europe in executing the Court's judgments. This article presents selected judgments in cases against Croatia where the Court found violations of Convention rights arising in the area of administrative law, along with the execution process of those judgments. The aim of this presentation is to demonstrate the impact of the human rights protection system established by the Convention on the work of administrative authorities and administrative courts. The authors conclude that this influence significantly and directly contributes to the process of constitutionalisation of Croatian administrative law.

Keywords: European Court of Human Rights; European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms; administrative law; enforcement of judgments; constitutionalisation of administrative law.

SEKCIJA

GRAĐANSKO POSTUPOVNO PRAVO

Dr. sc. Mihajlo Dika, profesor emeritus, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

RJEŠAVANJE ODNOSA („SUKOBA“) IZVANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA PREMA NOVOM ZAKONU O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Sažetak

U radu se nastoji istražiti pravno uređenje postupovnoppravne situacije u kojoj je postupak radi rješenja određene pravne stvari iniciran kao izvanparnični postupak, a utvrđi se da bi je trebalo rješavati po pravilima o parničnom postupku. Pritom su posebno obrađena načelna pravna pitanja u vezi s „pretvaranjem“ izvanparničnog postupka u parnični postupak, primjerice pitanje iniciranja incidentalnog postupka za obustavu izvanparničnog postupka i njegove provedbe do donošenja odluke o obustavi, pitanje odluke kojom će izvanparnični postupak biti obustavljen i postupak nastavljen po pravilima o parničnom postupku pred nadležnim sudom, pitanje relevantnosti radnji koje je poduzeo sud u izvanparničnom postupku nakon nastavljanja postupka po pravilima o parničnom postupku, pitanje pobijanja odluke donesene po pravilima o izvanparničnom postupku koju je trebalo donijeti po pravilima o parničnom postupku te pitanje rješavanja „sukoba“ izvanparničnog i parničnog postupka po odredbama Obiteljskog zakona iz 2015.

Ključne riječi: izvanparnični postupak; parnični postupak; „sukob“ procedura.

Mihajlo Dika, Ph.D., Professor Emeritus, University of Zagreb, Faculty of Law

SETTLING THE RELATIONSHIP (“CONFLICT”) BETWEEN NON-CONTENTIOUS AND CONTENTIOUS PROCEEDINGS UNDER THE NEW NON-CONTENTIOUS PROCEDURE ACT

Summary

This paper aims to explore the legal framework regarding procedural situations in which a case, initially initiated as a non-contentious procedure to resolve a specific legal issue, is later determined to require resolution under the rules of contentious procedure. It specifically addresses key legal questions related to the “conversion” of a non-contentious procedure into a contentious one, the issue of initiating an incidental procedure to suspend a non-contentious procedure and its execution until a decision on the suspension is made, the question of a decision that will suspend the non-contentious procedure and allow the case to continue under the rules of contentious procedure before the competent court, the relevance of actions taken by the court in the non-contentious procedure after the procedure is resumed under the contentious rules, the issue of challenging a decision made under the non-contentious procedure that should have been made under the contentious procedure, and the resolution of the “conflict” between non-contentious and contentious procedures according to the provisions of the Family Act of 2015.

Keywords: non-contentious procedure; contentious procedure; “conflict” procedure.

Dr. sc. Mato Arlović, zamjenik predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske

USTAVNOPRAVNI OKVIR OGRANIČENJA PRAVA VLASNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sažetak

Ustavnopravni okvir u Republici Hrvatskoj, koji uređuje pravo vlasništva i njegovo ograničenje, koherentan je s njegovim konvencijskim uređenjem sadržanim u članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ovi propisi, s jedne strane, pristupaju pravu vlasništva kroz sinergijsku povezanost ustavnog i konvencijskog jamstva, a s druge strane pristupaju obvezi njegovih nositelja da ga koriste na način koji doprinosi općem dobru i/ili ostvarivanju općeg javnog interesa, zbog čega ono može biti ograničeno, pa čak i u krajnjoj liniji oduzeto. U takvom svojem pristupu oni polaze od stajališta da jamstvo prava vlasništva nije apsolutno pravo te da se može ograničiti (pa i oduzeti) ako se i kada se steknu uvjeti i kriteriji propisani Ustavom Republike Hrvatske i zakonom radi zaštite te ostvarivanja kvalificiranog javnog interesa u korist javnog dobra zajednice. Ograničenje ili oduzimanje prava vlasništva mora biti provedeno u skladu s propisanim postupkom te popraćeno odgovarajućom naknadom, odnosno obeštećenjem vlasnika. U radu se navedene teze razrađuju na teorijskoj razini te potkrjepljuju stajalištima iz nekoliko predmeta iz jurisprudencija Ustavnog suda Republike Hrvatske i Europskog suda za ljudskih prava.

Ključne riječi: pravo vlasništva; Ustavni sud Republike Hrvatske; Europski sud za ljudska prava.

Mato Arlović, Ph. D., Deputy President of Constitutional Court of the Republic of Croatia

CONSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR LIMITATIONS ON PROPERTY RIGHTS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Summary

The constitutional framework that regulates the right to property in the Republic of Croatia corresponds to that set in Article 1 of Protocol No. 1 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. These regulations consider the right to property in its interconnected relationship with constitutional and convention guarantees, as well as the obligation of property holders to contribute to the common good and/or the realisation of the general public interest through the use of this right, which is why it can be restricted and even ultimately expropriated. According to these regulations, the right to property is not absolute and can be limited (or taken away, under specific requirements stipulated by the Constitution and law for the protection of the general /public/ interest). Any restrictions must be carried out in accordance with a stipulated procedure and accompanied by prescribed compensation, i.e. compensation to the owner for the restriction of their property rights. The author analyses the stated thesis on a theoretical level and supports them with the perspectives of both the Constitutional Court of the Republic of Croatia and the European Court of Human Rights.

Keywords: right to property; Constitutional Court of the Republic of Croatia; European Court of Human Rights.

Iva Buljan, mag. iur., sutkinja Trgovačkog suda u Zagrebu

Dr. sc. Eduard Kunštek, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

O „PREDSTAVLJANJU“ U PARNICI – ODABRANE TEME

Sažetak

U radu se razmatra dio problematike koji se odnosi na procesnu zaštitu prava većeg kruga osoba (kolektivitet, zajednica, grupa, *class*) koje prema drugoj stranci u postupku imaju zahtjev utemeljen na činjenično i pravno identičnoj osnovi. U svezi s time postavljaju se brojna pitanja od kojih su odabrana ona koja se odnose na dvojbu u svezi s potrebom uspostavljanja zajedničkog procesnog okvira za zaštitu različitih zaštićenih kolektivnih prava, ovlaštenike za podnošenje tužbe u ime i za račun grupe, zahtjeve koji se u postupku mogu postaviti, učinke presude prema svim pripadnicima grupe – osim na one koji su izjavili da to ne žele (*opt-out*) ili samo na one koji su izričito pristali (*opt-in*). Dodatno se, između ostaloga, analizira problematika nadležnosti sudova i postupka u kojem će oni donositi odluke o postavljenim zahtjevima, mogućnosti stranaka da pridobiju dokaze koji se nalaze kod protivne stranke u postupku (*disclosure*), financiranje troškova postupka od strane trećih osoba te (sudsku) kontrolu nagodbi koje su sklopljene u svezi s postupkom zaštite kolektivnih prava.

Ključne riječi: zaštita kolektivnih prava; predstavnička tužba; aktivna legitimacija; *opt-in/opt-out*

Iva Buljan, Mag. iur., Judge of Commercial Court in Zagreb
Eduard Kunštek, Ph.D., Full Professor, University of Rijeka, Faculty of Law

ON “REPRESENTATION” IN LITIGATION – SELECTED ISSUES

Summary

The paper discusses some of the issues related to the procedural protection of the rights of a larger group of persons (collectivity, community, group, class) who have a claim against another party in the proceedings based on identical factual and legal grounds. In light of this, several questions are raised, focusing on the establishment of a common procedural framework for the protection of various protected collective rights, determining who is authorized to file a lawsuit in the name and on behalf of the group, the types of claims that can be set, and the effects of a judgment towards all members of the group - except for those who have declared that they do not want it (opt-out) or only for those who have expressly agreed (opt-in). Additional analysis delves into jurisdictional and procedural matters, the possibility of parties to obtain evidence from the opposing party in the procedure (disclosure), third-party financing of procedural costs, and (judicial) oversight of settlements reached in connection with the procedure for the protection of collective rights.

Keywords: protection of collective rights; representative action; active legitimacy; opt-in/opt-out.

Dr. sc. Jasnica Garašić, redovita profesorica u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu,
Pravni fakultet

PRETPOSTAVKE ZA OTVARANJE PARTIKULARNOG INSOLVENCIJSKOG POSTUPKA PREMA EUROPSKOJ UREDBI O INSOLVENCIJSKIM POSTUPCIMA

Sažetak

U izlaganju ove teme prikazuju se osnovne karakteristike posebnog tzv. partikularnog insolventijskog postupka prema EU Uredbi o insolventijskim postupcima. Navedena EU Uredba jasno razlikuje glavni insolventijski postupak od tzv. partikularnog (teritorijalnog) insolventijskog postupka i od tzv. sekundarnog insolventijskog postupka. U prvom redu analiziraju se pretpostavke za otvaranje partikularnog insolventijskog postupka, a koje su sljedeće: a) nepostojanje ili nepriznanje stranog glavnog insolventijskog postupka; b) sposobnost dužnika da bude insolventijski dužnik; c) međunarodna nadležnost za otvaranje partikularnog insolventijskog postupka; d) prijedlog ovlaštene osobe za otvaranje partikularnog insolventijskog postupka; e) razlog za otvaranje partikularnog insolventijskog postupka; f) troškovi partikularnog insolventijskog postupka te g) druge moguće pretpostavke za otvaranje insolventijskog postupka eventualno predviđene nacionalnim pravom države članice. Analiziraju se i pravila koje navedena EU Uredba propisuje u pogledu utvrđivanja činjenica koje se odnose na te pretpostavke te mogućnosti pobijanja odluke o otvaranju partikularnog insolventijskog postupka pravnim lijekovima. Daje se odgovor i na sljedeća pitanja: koja imovina dužnika ulazi u insolventijsku masu partikularnog insolventijskog postupka, koji vjerovnici mogu sudjelovati i biti namireni u partikularnom insolventijskom postupku te koja pravila vrijede za suradnju tijela domaćeg partikularnog insolventijskog postupka s tijelima stranog insolventijskog postupka otvorenog protiv istog dužnika u drugim državama članicama Europske unije.

Glavne riječi: partikularni insolventijski postupak; EU Uredba o insolventijskim postupcima; međunarodna nadležnost za otvaranje insolventijskog postupka; stečajni postupak; međunarodno insolventijsko (stečajno) pravo.

Jasnica Garašić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

PRECONDITIONS FOR OPENING PARTICULAR INSOLVENCY PROCEEDINGS ACCORDING TO THE EU REGULATION ON INSOLVENCY PROCEEDINGS

Summary

The basic characteristics of so-called particular (territorial) insolvency proceedings regulated by the EU Regulation on insolvency proceedings are presented in this topic. This EU Regulation clearly distinguishes between main insolvency proceedings, so-called particular (territorial) insolvency proceedings and secondary insolvency proceedings. Firstly, the preconditions for opening particular (territorial) insolvency proceedings are analysed including: a) non-existence or non-recognition of foreign main insolvency proceedings; b) the debtor's ability to be an insolvency (bankruptcy) debtor; c) international jurisdiction for opening particular insolvency proceedings; d) application of the authorised person for opening particular insolvency proceedings; e) grounds (reasons) for opening particular insolvency proceedings; f) costs of particular insolvency proceedings and g) other possible preconditions for opening particular insolvency proceedings possibly provided for by the national law of the Member State. The rules prescribed by the EU Regulation regarding the establishment of facts related to these preconditions as well as the possibility of challenging the decision to open particular insolvency proceedings through legal remedies are also analysed. Additionally, questions are answered regarding which assets belong to the insolvency estate of particular insolvency proceedings, which creditors may participate and be satisfied in particular insolvency proceedings and which rules apply to the cooperation of the bodies of domestic particular insolvency proceedings with the bodies of foreign insolvency proceedings opened against the same debtor in other Member States of the European Union.

Keywords: particular (territorial) insolvency proceedings; EU Regulation on insolvency proceedings; international jurisdiction for opening insolvency proceedings; bankruptcy proceedings; international insolvency (bankruptcy) law.

Dr. sc. Vesna Rijavec, redovita profesorica, Pravni fakultet Sveučilišta u Mariboru
Dr. sc. Tomaž Keresteš, redoviti profesor, Pravni fakultet Sveučilišta u Mariboru

POJAM SUDA U EUROPSKOM GRAĐANSKOM PROCESNOM PRAVU

Sažetak

Pojam suda u sustavu priznavanja i ovrhe stranih presuda u Europskoj uniji zapravo ne bi trebao biti predmet rasprave. I istina je da predmet tumačenja ne može biti sud, koji je izričito dio državne organizacije pravosuđa. Problem s definiranjem pojma suda javlja se u prekograničnim slučajevima, ako je odluku donijelo tijelo, koje nije jedan od sudova određenih u sustavu ili nije (strogo uzevši) sud. Samo u tom slučaju pojam suda treba tumačiti u euroautonomnom smislu prema relevantnim europskim uredbama i nije presudno da se konkretnom tijelu u državi članici podrijetla pripisuje obavljanje pravosudne funkcije i smatra ga se sudom. Članak se bavi tim tumačenjem u različitim slučajevima u kojima je Sud Europske unije presudio o pojmu suda, odnosno sudske odluke. Osnovna Uredba Brisel IA široko definira sud i izričito propisuje da se među sudove mogu uključiti i druga tijela, u onoj mjeri u kojoj imaju nadležnost nad stvarima koje spadaju u područje primjene ove Uredbe i ako je o tome država posebno obavijestila Komisiju. Također druge europske uredbe kao što su Brisel Iib, Uredba o uzdržavanju i Uredba o stečaju dopuštaju široko tumačenje pojma sud. Uredba o nasljeđivanju, uz široko definiranje pojma „sud“, izričito navodi i uvjete koje moraju ispunjavati druga tijela ili pravni stručnjaci da bi bili tretirani kao sud.

Ključne riječi: pojam suda; euroautonomno tumačenje; Brisel IA Uredba; Sud Europske unije.

Vesna Rijavec, Ph.D., Full Professor, University of Maribor Faculty of Law

Tomaž Keresteš, Ph.D., Full Professor, University of Maribor Faculty of Law

THE CONCEPT OF A COURT IN EUROPEAN CIVIL PROCEDURAL LAW

Summary

The concept of a court in the system of recognition and enforcement of foreign judgments in the EU should not, in principle, be a matter of debate. It is true that the subject of interpretation cannot be a court that is explicitly part of the state's judicial organization. The problem of defining the concept of a court arises in cross-border cases if the decision was made by a body that is not one of the courts designated in the system or is not (strictly speaking) a court. Only in such cases should the concept of a court be interpreted in a Euro-autonomous sense according to relevant European regulations. It is not decisive whether the specific body in the Member State of origin is attributed with exercising judicial functions or is considered a court. The article addresses this interpretation in various cases in which the Court of Justice of the European Union has ruled on the concept of a court or a judicial decision. The fundamental Brussels IA Regulation defines the term court broadly and explicitly provides that other bodies may be included as courts, to the extent that they have jurisdiction over matters falling within the scope of this Regulation and if the Member State has specifically notified the Commission of this. Other European regulations, such as Brussels IIB, the Maintenance Regulation, and the Insolvency Regulation, also allow for a broad interpretation of the concept of a court. The Succession Regulation, in addition to broadly defining the term "court," explicitly sets out the conditions that other bodies or legal professionals must meet to be treated as a court.

Keywords: concept of a court; Euro-autonomous interpretation; Brussels IA Regulation; Court of Justice of the European Union.

Dr. sc. Jozo Čizmić, profesor u mirovini, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

ODGOVOR NA TUŽBU U PARNIČNOM POSTUPKU

Sažetak

Odgovor na tužbu je pisani odgovor kojim tuženik odgovara na navode koje tužitelj iznosi u svojoj tužbi, odnosno to je jednostrana procesna radnja tuženika kojom se očituje o procesnoj dopustivosti parnice, odnosno o osnovanosti tužbenoga zahtjeva.

Dostavljanje odgovora na tužbu tuženiku može stvoriti određene procesne prednosti. Tako se protiv tuženika koji je u odgovoru na tužbu osporio tužbeni zahtjev ne može donijeti presuda zbog propuštanja. Pisani odgovor na tužbu može učiniti nepotrebnim daljnje izviđanje u pogledu glavne stvari. U odgovoru na tužbu tuženik može priznati tužbeni zahtjev, u potpunosti ili djelomično, nakon čega sud može bez daljnje rasprave donijeti presudu kojom prihvaća tužbeni zahtjev - presudu na temelju priznanja i dr.

Volja tuženika u trenutku pokretanja parničnog postupka u cijelosti je isključena jer on svojom voljom ne može utjecati na to hoće li protiv njega biti pokrenut parnični postupak ili ne, a niti svojom voljom može spriječiti njegovo pokretanje. Odgovor na tužbu je prva procesna radnja koju poduzima tuženik, kojom izražava svoj stav o tužbi i tužbenom zahtjevu, te na taj način opredjeljuje daljnji tijek parničnog postupka i pravni položaj tijekom postupka.

Autor posebno obrađuje: pripreme za glavnu raspravu i dostava tužbe tuženiku na odgovor, prethodno ispitivanje tužbe i odgovor na tužbu, rok za dostavu tužbe na odgovor, pravne posljedice propuštanja davanja odgovora na tužbu, nove činjenice i dokaze u odgovoru na tužbu, izravno zakazivanje pripremnog ročišta i odgovor na tužbu, sadržaj odgovora na tužbu, rok za podnošenje odgovora na tužbu, očitovanje tužitelja na odgovor na tužbu, određivanje pripremnoga ročišta i iznošenje odgovora na tužbu na pripremnom ročištu.

Ključne riječi: odgovor na tužbu; prethodni postupak; parnični postupak.

Jozo Čizmić, Ph.D., Full Professor in retirement, University of Split, Faculty of Law

RESPONSE TO THE CLAIM IN CIVIL PROCEEDINGS

Summary

A response to a lawsuit is a written response in which the defendant addresses the claims made by the plaintiff in their lawsuit, i.e. it is a unilateral procedural action in which the defendant expresses their opinion on the procedural admissibility of the lawsuit, i.e. the merits of the claim.

Delivering the response to the claim to the defendant can provide procedural advantages. Thus, a judgment cannot be rendered against a defendant who has contested the claim in their response to the claim due to omission. A written response to the claim may eliminate the need for further investigation into the main matter. The defendant may also admit the claim, either in whole or in part, after which the court may, without further discussion, issue a judgment accepting the claim - a judgment based on confession, etc.

The defendant's will at the time of initiating civil proceedings is completely excluded because they cannot influence by their own will whether civil proceedings will be initiated against them, or prevent its initiation by their own will. The response to the claim is the first procedural action taken by the defendant, through which they express their position on the claim and the claim, and in this way determine the further course of the civil proceedings and their legal position during the proceedings.

The author specifically addresses: preparations for the main hearing and delivery of the claim to the defendant for response, preliminary examination of the claim and response to the claim, deadline for delivery of the claim for response, legal consequences of failing to provide a response to the claim, new facts and evidence in the response to the claim, direct scheduling of a preparatory hearing and response to the claim, content of the response to the claim, deadline for submitting a response to the claim, plaintiff's statement on the response to the claim, scheduling a preparatory hearing and presenting the response to the claim at the preparatory hearing.

Keywords: response to lawsuit, preliminary proceedings, civil proceedings.

Dr. sc. Marinko Učur, profesor u mirovini, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

NOVI PROPISI O ZAŠTITI RADNIKA OD RIZIKA ZBOG IZLOŽENOSTI AZBESTU

Sažetak

Zaštita radnika od rizika zbog izloženosti azbestu nije samo pitanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu. To je složeni problem i odnos interdisciplinarnog i multidisciplinarnog karaktera. Pravo sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu stvara (inovira) pravne norme različitih adresanata, naziva, sadržaja, vremenskog i prostornog važenja te postupka donošenja nastojeći stvoriti temelj i okvir za što bolju zaštitu radnika od rizika zbog izlaganja azbestu.

U ovom je radu riječ, uz druge propise, o Direktivi (EU) 2023/2668 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. studenoga 2023. o izmjeni Direktive 2009/198/EZ o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem azbestu na radu (SL L 30.11.2023.), Zakona o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.) i Pravilniku o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu.

Ključne riječi: izlaganje azbestu; propisi; sigurnost; zaštita zdravlja; radnici na radu; rizici.

Marinko Učur, Ph.D., Full Professor in retirement, University of Rijeka, Faculty of Law

NEW REGULATIONS ON THE PROTECTION OF WORKERS FROM RISKS DUE TO EXPOSURE TO ASBESTOS

Summary

Protecting workers from risks due to exposure to asbestos is not only a matter of safety and health protection of workers at workplace. It is a complex problem and relationship of an interdisciplinary and multidisciplinary nature. The right to safety and health protection of workers at workplace establishes (innovates) legal norms with different recipients, names, content, temporal and spatial validity, and adoption procedures, aiming to create a basis and framework for the best possible protection of workers exposed to asbestos risks.

This paper discusses, among other regulations, Directive (EU) 2023/2668 of the European Parliament and of the Council of 22 November 2023 amending Directive 2009/198/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to asbestos at work (Official Gazette 30.11.2023) and the Act on Occupational Safety (OG 71/14, 118/14, 94/18 and 96/18) in the Rulebook on the Protection of Workers from the Risks Related to Exposure to Asbestos.

Keywords: exposure to asbestos; regulations; safety; health protection; workers at work; risks.

Dr. sc. Aleksandra Maganić, redovita profesorica, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

ODNOS USTAVNOG SUDA RH I SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak

Kompleksan odnos nacionalnih i nadnacionalnih sudova u Europskoj uniji – Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava trajno je promijenio naše predodžbe o hijerarhiji sudova i djelovanju precedenata, tako netipičnih za europske, u pravilu kontinentalne pravne poretke. Unatoč tome, brojna pitanja i dalje ostaju otvorena. Tako je u jednoj nedavnoj odluci Ustavni sud Republike Hrvatske iznio stajalište kako ga ne veže odluka Suda Europske unije donesena u predmetu *Hann-Invest i dr.*, navodeći za to prilično neuvjerljive razloge. Bio je to povod da se suočimo s važnom temom odnosa nacionalnih ustavnih sudova i Suda Europske unije odnosno da prateći praksu njihovih međusobnih odnosa pokušamo dati odgovore na koji bi način nacionalni ustavni sud u određenim slučajevima trebao postupiti. Izazovi ove teme su da nekog univerzalnog rješenja za odnos nacionalnog ustavnog suda i Suda Europske unije zapravo nema. Jedno je sigurno - ako nacionalni ustavni sud ne želi prihvatiti neku oduku Suda Europske unije zagovarajući vlastito rješenje, morat će to pojasniti vrlo ozbiljnim razlozima. Treba očekivati da će odnos ustavnog suda i Suda Europske unije u pravilu obilježavati međusobna suradnja i dijalog uz tek pokoje rijetke pobune nacionalnih ustavnih sudova.

Ključne riječi: Sud Europske unije; ustavni sud; prethodno pitanje; odnos suradnje; Povelja o temeljnim pravima.

Aleksandra Maganić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CONSTITUTIONAL COURT AND THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION

Summary

The complex relationship between national and supranational courts within the European Union—namely, the Court of Justice of the European Union (CJEU) and the European Court of Human Rights—has permanently altered our perceptions of judicial hierarchy and the role of precedents, which are typically uncharacteristic of European continental legal systems. Despite this evolution, many questions remain unresolved. In a recent ruling, the Constitutional Court of the Republic of Croatia asserted that it is not bound by the CJEU's decision in the *Hann-Invest and Others case*, citing rather unconvincing reasons. This ruling has reignited the debate on the relationship between national constitutional courts and the CJEU and, by examining their case law, raises the question of how national constitutional courts should act in certain situations. One of the key challenges in this matter is the absence of a universal solution for the relationship between national constitutional courts and the CJEU. However, one thing is certain—if a national constitutional court refuses to accept a CJEU ruling in favor of its own reasoning, it must justify such a decision with exceptionally strong legal arguments. Generally, it is anticipated that the relationship between constitutional courts and the CJEU will be marked by cooperation and judicial dialogue, with only occasional instances of national constitutional courts resisting supranational rulings.

Keywords: Court of Justice of the European Union; Constitutional Court; preliminary ruling; cooperative relationship; Charter of Fundamental Rights.

Dr. sc. Hrvoje Sikirić, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

NADLEŽNOST U STVARIMA IZVANUGOVORNE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI PUTEM INTERNETA – PREGLED PRAKSE SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak

Prema čl. 7. toč. 2. Uredbe br. 1215/2012 (čl. 5. st. 3. Uredbe br. 44/2001) osoba s prebivalištem u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima pred sudom mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja. Odlučujući o povredi prava osobnosti do koje je došlo objavom novinskog članka u više država članica (*Shevill*), Sud je smatrao da oštećena osoba može potraživati naknadu cjelokupne štete nastale zbog povrede ugleda pred sudom države članice u kojoj izdavač publikacije kojom se nanosi povreda ugleda ima poslovni nastan, a pred sudom svake države članice u kojoj se publikacija distribuirala naknadu samo one štete koja je nastala na njenom području.

Kod izvanugovorne odgovornosti za štetu zbog povrede prava osobnosti putem interneta, Sud je ocijenio da je kriterij distribucije potrebno nadopuniti (ali ne i zamijeniti), tako da je za odlučivanje o naknadi štete zbog povrede prava osobnosti najprikladniji sud države članice u kojoj se nalazi središte interesa osobe (fizičke ili pravne) koja smatra da je njezin ugled povrijeđen. Prema ustaljenoj praksi, taj je sud, uz sud države članice u kojoj autor štetnog sadržaja ima svoj poslovni nastan, nadležan za odlučivanje o cjelokupnoj šteti nastaloj zbog povrede ugleda. Ovi su sudovi nadležni su i za ispravljanje netočnih podataka i uklanjanje štetnog sadržaja objavljenog na internetu. Sud države članice na čijem području je sadržaj koji je objavljen na internetu dostupan ili je bio dostupan, nadležan je za odlučivanje samo o šteti koja je nastala na njenom području.

Ključne riječi: Uredba br. 44/2001; Uredba br. 1215/2012; povreda prava osobnosti putem interneta; mjesto nastanka štete; središte interesa osobe čije je pravo osobnosti povrijeđeno.

Hrvoje Sikirić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law

**JURISDICTION IN MATTERS OF NON-CONTRACTUAL
LIABILITY FOR DAMAGES DUE TO THE INFRINGEMENT
OF PERSONALITY RIGHTS BY MEANS OF THE INTERNET –
OVERVIEW OF THE SETTLED CASE-LAW OF THE COURT OF
JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION**

Summary

According to Art. 7(2) of Regulation No. 1215/2012 (Art. 5(3) of Regulation No. 44/2001), a person domiciled in a Member State may be sued in another Member State in matters relating to torts or quasi-torts before the court of the place where the harmful event occurred or may occur. In deciding on the infringement of personality rights that occurred through the publication of a newspaper article in several Member States, the Court considered that the victim label may claim damages for all the harm caused by defamation either before the courts of the Member State where the publisher of the defamatory publication is established, or before the courts of each Member State in which the publication was distributed and where the victim claims to have suffered injury to their reputation, which have jurisdiction to rule solely in respect of the harm caused in the State of the court seized.

In cases of non-contractual liability for damages resulting from the infringement of personality rights by means of the internet, the Court has determined that the distribution criterion should be supplemented (rather than replaced), so that the most appropriate courts for deciding on compensation for damages due to the infringement of personality rights are the courts of the Member State where the victim's centre of interests (natural or legal person) is based. According to settled case-law, these courts, along with the courts of the Member State where the author of the harmful content is based, have the jurisdiction to decide on the action for liability, in respect to all the damage sustained, as well as the action for rectification of incorrect information and removal of harmful content. The courts of the Member State where the content published on the internet was accessible or is accessible are competent to decide only on the damages that occurred within their territory.

Keywords: Regulation No. 1215/2012; Regulation No. 44/2001; infringement of personality rights by means of the internet; place where the damage occurred; centre of interests of a person whose personality rights have been infringed.

Dr. sc. Mijo Galiot, naslovni docent, Sveučilište u Splitu, studij Komunikacija i mediji,
sudac Općinskog suda u Splitu
Vanesa Brizić Bahun, dipl. iur., sutkinja Općinskog građanskog suda u Zagrebu

ODGOVORNOST MEDIJA ZA AUTORIZIRANE INFORMACIJE: GRANICE I IZAZOVI

Sažetak

Rad se bavi odgovornošću za autorizirane informacije koje čine specifičnu kategoriju medijskih sadržaja s potencijalom prouzrokovanja štete trećim osobama. U uvodnom se dijelu analiziraju zakonski pojam autorizacije i njegove pravne aplikacije te različiti pristupi u sudskoj praksi. Središnja je tema rada odgovornost nakladnika za autorizirane informacije, identificiranje primarno odgovornih osoba te iznimke od općih pravila. Poseban je naglasak stavljen na čl. 21. st. 7. Zakona o medijima s fokusom na pretpostavke odgovornosti nakladnika i glavnog urednika. Autori razmatraju usklađenost ove odredbe s pravnim standardom Europskog suda za ljudska prava i ukazuju na problematične aspekte zakonskog teksta, osobito u dijelovima u kojima se primjenjuje terminologija kaznenog prava i onima u odnosu na glavnog urednika. Zaključuje se kako je potrebna prilagodba zakonodavstva radi postizanja veće dosljednosti u praksi i usklađenosti s europskim pravnim standardom.

Ključne riječi: autorizirane informacije; intervju; intervjuirana osoba; odgovornost nakladnika; glavni urednik.

Mijo Galiot, Ph.D., Nominal title of Assistant Professor, University of Split, Study of Communication and Media, Judge of Municipal Court in Split
Vanesa Brizić Bahun, dipl. iur., Judge of Municipal Court in Zagreb

MEDIA RESPONSIBILITY TO AUTHORISE INFORMATION: LIMITS AND CHALLENGES

Summary

This paper addresses the responsibility to authorise information that has the potential to harm third persons, as a specific category of media content. The introduction analyses the legal concepts of authorisation, its legal applications, and the range of practices within court practice. The central topic of the paper is the responsibility of the publisher to authorise information, the identification of the primarily responsible persons, and exceptions to general rules. Particular emphasis is placed on Article 21(7) of the Media Act, focusing on the assumption of responsibility by the publisher and editor-in-chief. The alignment of these provisions with the legal standards of the European Court of Human Rights is considered, and problematic areas of the legal text are indicated, particularly in the sections applying criminal law terminology and in reference to the editor-in-chief. The conclusion is that there is a need to amend legislation to achieve greater consistency in practice and alignment with the European legal standard.

Keywords: authorised information; interview; interviewed persons; publisher responsibility; editor-in-chief.

Martina Tičić, mag. iur., asistentica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE PRIVREMENIH MJERA U PREKOGRANIČNIM PREDMETIMA – ANALIZA PRAKSE HRVATSKIH SUDOVA

Sažetak

Privremene mjere služe kao sredstva za osiguranje uvjeta za buduće ostvarivanje tražbina na temelju odluke donesene o glavnom pitanju, tj. u glavnom postupku. Kao takve, mogu biti iznimno korisne i u prekograničnim predmetima. Prema Zakonu o međunarodnom privatnom pravu, hrvatski sudovi nadležni su za donošenje privremenih mjera u predmetima s međunarodnim obilježjem, ako se one odnose na osobe ili imovinu koja se nalazi u Republici Hrvatskoj. Zakon, međutim, upućuje i na specifična pravila o nadležnosti u određenim uredbama Europske unije (EU), što može dovesti do različitih tumačenja u pogledu privremenih mjera. Navedeno potvrđuje i dostupna praksa hrvatskih sudova.

Stoga je cilj ovoga rada detaljno analizirati pravila o nadležnosti za donošenje privremenih mjera, i u hrvatskom Zakonu o međunarodnom privatnom pravu, i u odredbama relevantnih EU uredbi, primjerice u Uredbi o bračnoimovinskim odnosima (2016/1103) te u Uredbi o registriranim partnerstvima (2016/1104). Nadalje, analizirat će se i dostupna praksa hrvatskih sudova o donošenju privremenih mjera u prekograničnim predmetima. Na temelju provedene analize, glavni je zaključak ovoga rada da hrvatski sudovi u određenim slučajevima pogrešno tumače pravila nadležnosti kada je u pitanju donošenje privremenih mjera. Kao rezultat toga, u određenim se slučajevima oglašavaju nenadležnima, iako bi prema zakonodavnim okvirima mogli donijeti takve mjere.

Ključne riječi: privremene mjere; prekogranični slučajevi; Zakon o međunarodnom privatnom pravu; nadležnost; hrvatski sudovi.

Martina Tičić, Mag. iur., Assistant, University of Rijeka, Faculty of law

JURISDICTION OVER PROVISIONAL MEASURES IN CROSS-BORDER CASES: AN ANALYSIS OF CROATIAN COURT CASE LAW

Summary

Provisional measures serve as a tool to ensure the conditions for the future realisation of claims based on a decision made on the main issue, i.e., in the main proceedings. As such, they can be extremely useful in cross-border cases. According to the Croatian Private International Law Act, Croatian courts are competent to issue provisional measures in cases with an international element, provided they relate to persons or property located in the Republic of Croatia. However, the Act also refers to specific jurisdictional rules in certain European Union (EU) regulations, which may lead to different interpretations regarding provisional measures. This is confirmed by the available case law of Croatian courts.

Therefore, the aim of this paper is to analyse in detail the rules of jurisdiction for issuing provisional measures, both in the Croatian Private International Law Act and in the provisions of relevant EU regulations, such as the Regulation on matrimonial property regimes (2016/1103) and the Regulation on registered partnerships (2016/1104). Furthermore, the paper will analyse the available case law of Croatian courts on issuing provisional measures in cross-border cases. Based on the conducted analysis, the main conclusion of this paper is that Croatian courts, in certain cases, incorrectly interpret the rules of jurisdiction when it comes to issuing provisional measures. As a result, they sometimes affirm that they lack jurisdiction, although, according to the legal framework, they have the authority to issue such measures.

Keywords: provisional measures; cross-border cases; Private International Law Act; jurisdiction; Croatian courts.

BILJEŠKE

KNJIGA SAŽETAKA

31. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE PRAVNIKA „PETAR SIMONETTI“
(VLASNIŠTVO – OBVEZE – POSTUPAK)
